

'HUƐN A 'CRIƐN

Pɔlv gba la

KOLETIKUƐ

Ƴɪ

¹ 'Mɔ Pɔlv, Nyɪsɔba -ha, 'kɪ ɔbb mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -Ƴɪ 'a mɔ -mɔ 'cruɪ -nɪ, 'n kɔ -aan 'dɪayɪ Timote 'hɔɛn-. 'A mɔ Nyɪsɔba a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Koletɪdɪɔ 'kwli, kɔ -v -bɪ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Akaɪblɔgba 'kwli, 'a mɔ -a Ƴɪ -mɔ 'cruɪ -nɪ.

² -A dɛ -aan 'Baɪ Nyɪsɔba nɪ, -ɛ dɪɔe nu, ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, v 'mɔ 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ nu, ɛ kɔ, v 'mɔ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnɛ -nyɪ.

'Bɔ mɔ, ɔba Ƴɪ ɔhɪɛn nɪ 'ye, Nyɪsɔba ɔtui 'lɪ -a mɔ ɔwlv 'kwli bɔ

³ -Ba pɔ Nyɪsɔba 'nyɛɛ ɛɛ. ɛ nɔ- mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Baɪ. Nyɪsɔba a 'mɔ, 'a -nɛ ti, ɛ kɔ nyibli a nyai, 'ɛ ɔtui 'lɪ ɔnv ɔwlv 'kwli bɔ.

⁴ 'A -nɛ ti, 'bɔ mɔ, ɔba Ƴɪ ɔhɪɛn nɪ 'ye, ɛ Ƴɪ -nyɪ -a mɔ 'kɪ, -ɛ dɪɔe nu, nyibli -bɪ -mɔ', -v Ƴɪ ɔhɪɛn 'ye -wɛ, -a 'mɔ ɔnv 'kɪ -nyɪ.

⁵ ɛ 'wɪ Ƴɪ, -Yusu 'Klɪsɔ 'ye ɔhɪɛn dɪakɪ. -Tɛ -a kɔɔɔ 'hɔɛn-, -a -mɔɛ, -a nɪ 'a -kɔvan, ɛ nɔ- nuɔɔ, -aan 'mumu -wɛ, ɔa Ƴɪ ɔhɪɛn 'ye dɪakɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔba Ƴɪ -a mɔ 'nɪ -hɛɛ -nɪ dɪakɪ -wɛ.

⁶ ɛ nɔ- nuɔɔ, 'bɔ mɔ, ɔba Ƴɪ ɔhɪɛn nɪ 'ye, ɔhaandɛ 'ɛ -hɔɛn 'lɪ -aan ɔhɪɛn a 'yiye a 'mɔ 'kwli, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Bɔ mɔ, Nyɪsɔba 'bɔ Ƴɪ -a mɔ 'kɪ nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔhɪɛn a 'yiye 'kwli, -ɛ

-bɪ ɛ yɪ -nyɪ 'a mu 'klɪ -wɛ, -ɛ diɔe nu, a 'mu ɔwɔ
a 'hla kɔ, 'bu mɔ, ɔhɔɛndɔ -bu, -a yɪ 'ye, 'ba yɪɔ
nɪ 'ye -wɛ.

⁷ 'A -tɪ, -a yiɔe nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔdedede -kɔ,
-bu nuɔ, ba -ha 'v Nyɪsua a 'hru bu wɔn. 'ɛ mɔ
ɔhan-tɪ, a di 'ye ɔhɔɛn, ɔwɪ yɪ, -tɛ -a nɪ ɔhɔɛn a
'yiye, kɛɛ, -a yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua di -nyɪ 'a mu
'klɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ ɛ nɪ, 'ɛ yɪ -a mu 'klɪ -nyɪ.

⁸ 'Dɪayɪnɔ -na, -a -hɔɛɔe nɪ, ba yruɔ' lɛ -tɛɛ,
-tɛ -a nu la ɔhɔɛn a 'yiye, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ -a nɪ la
'lɪ Asibɔgba 'kwɪ. ɔHɔɛndɔ a 'mu, -a yɪ la 'ye,
ɛ -hi la -a mu wɔn. -A 'yɪ laɔa ɔhan-tɪ -pɔ, -ba
di la 'lɪɔ wɔn ɔta.

⁹ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɔa yɪ laɔa 'lu -mɔ lɛ -hie, -ɛ mɔ,
'kɪ 'lɪ ɔhɔɛn a 'yiye a 'mu 'kwɪ 'kɪ -a di la 'lɪ 'kɔɔ
-nɪ. Kɛɛ, ɔhɔɛn a 'yiye a 'mu, ɛ nyɪre 'v nɪ, -ɛ diɔe
nu, -a 'muɔ yɪ, -ɛ mɔ, -a mu nɪ -do a 'klɪ, ɛ 'yɪ
'lɪɔ 'lɪ -wɛ, bu wa -a mu, kɛɛ, -a 'muɔ yɪ, -ɛ mɔ,
Nyɪsua a 'klɪ, nɔ- wɛ -a mu. Nyɪsua a 'mu, ɛ nɔ-
-hɛ 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -hɛ ɔnɔ 'klɔ.

¹⁰ 'ɛ nɔ- ɔgble la -a mu, 'kɪ 'lɪ 'kɔkɔɔ 'yakla -mu'
wɔn, -ɛ di la -a mu kɪ ye, kɔ, ɛ 'mu -a mu wa -wɛ,
'kɪ 'v ɔhɔɛn a 'yiye a gblegble -mu', -v di di a -ta'.
Iɪn, -a yiɔe nɪ, ɔa yɪɔ -ple, -ɛ mɔ, ɛ di dɛ a 'mu
'nɪ nu de.

¹¹ 'Aan 'mumu, a di -a mu 'nɪ -hɛɛ -nɪ -wɛ,
'bu mɔ, 'ba yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, 'kɪ 'v -aan -ta'.
'A -tɪ, nyibli -hɔɔhɔ di da Nyɪsua, 'kɪ 'v -aan
-ta'. Nyɪsua 'bu nu -a mu ɔhaande -mɔ, nyibli
-hɔɔhɔ, nɔ- diɔe 'wio -nyɪ.

*Pɔlv -hɪhɪɛɔe kle, dɛ- kɔ -tɪ, -tɪ -mu', ɛ hla la,
'kɪ ɛ 'yɪɔ -nu*

12 Dε -bu, -ε kɔ -pli -a pɪ, ε nɔ- mɔ: -a yi□e nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan □wɪ kɪ, -ε mɔ, 'kɪ 'v 'a -nε nyiblo □dɔ -mɔ, -aan 'yrinaabuɪ 'sii 'v yɪ -tεε, ε kɔ, -tɪ -bu, -a -hlε, ε nɔ- -a nɪ, □wɪ yɪ, -tε Nyɪsua nɪ 'a -huhua. Seyɪ-seyɪ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, -aan 'yrinaabuɪ 'sii 'v yɪ -tεε. 'Bɔ mɔ, □ba yɪ la 'a nunuo lε nɪ nɪ, ε 'yɪ 'lɪ -aan □gbetɔ a □tɔ 'kwɪ 'pa-, kεε, Nyɪsua nu la -a mɔ □haandε -mɔ, 'ε -hεε nε -a mɔ, kɔ, 'ε -nyi la -a mɔ 'kɪ, 'kɪ -ba nu la -teblɪ a 'mɔ.

13-14 A yi -teblɪ a 'mɔ nɪ, -ε nu□o, -tɪ a pεpε -bu, -a yɪ 'a mɔ -mɔ 'cruɪ -nɪ, ε kɔ lɛyuyruo. 'Bɔ mɔ, □ba yɪ 'a mɔ -mɔ nɪ 'cruɪ -nɪ, -a 'nɪ -hva□a lɪ -ba -hɪ 'a mɔ □dedede 'yɪ kɪ. -Nyɔwɔ -mɔ', Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya de, a di pɔ -aan -pli, □wɪ yɪ, -tε nɪ -do -a di nu, -a 'mɔ 'aan -pli pɔ. Kɔε la 'lɪ bu, -bu yε tɪ -bu kɪ, a yru -tɪ a 'mɔ lε dε gbe. Kεε, 'n pɔ□v □han-tɪ, -ε mɔ, -tε tɪ nε -bu, a di yru□o lε -tεε.

15-16 'N pɔ la□a □han-tɪ, -ε mɔ, -tɪ a 'mɔ, a di yru la□a' lε. ε nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ -hie la□a 'lu -mɔ lε, 'kɪ □bu di la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'tɪ- 'mɔ la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'kɪ 'lɪ Masɪdvanɪblɔgba 'kwɪ, 'tɪ- 'mɔ la -mɔ □han, 'mɔ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ di de, -ε di□e nu, a 'mɔ la 'mɔ -hεε -nɪ, 'mɔ la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'kɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nu la 'a nunuo lε, 'n di nu la 'aan -hεεwɪ nɪ 'hɛn. Kεε, 'n 'yɪ la 'lɪ -di.

17 -Tε 'n lee la 'a mɔ, -ε mɔ, kε- 'n di la□a nu, 'tɪ- 'n 'yɪ la□a lε -nu, □bɪ 'aan □wɪ 'ye□e nɪ, -ε mɔ, 'n nεε 'lɪ nɪ 'hɛn? 'Uɔn-, ε 'yɪ 'mɔ lε -nɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ pɔ lε, -ε mɔ, dε -bu, 'n di□e 'nɪ nu, -ε -bɪ 'n di□e 'nɪ nu. 'Nɪ -nu□o lɪ 'a nunuo lε, □wɪ yɪ 'kɔ -bu kɪ a nyibli -bɪ, -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ, -v pɪ lε iin kɔ 'ɔɔn-, 'kɪ 'v dε nɪ -do kɪ.

18 'Kɪ 'v Nyɪsʋa ye', -ε mɔ -tɛɛ a Nyɪsʋa, 'n yɪ 'a mʋ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, ti -mʋ', -ε kɔ 'yri -a pɪ la 'v 'a mʋ Nyɪsʋa a ɔhaantitɪe -bʋ, -a 'nɪ -pʋɔ la iin kɔ 'bʋn-, 'kɪ 'v dɛ nɪ -do kɪ,

19 -ε nuɔ, Nyɪsʋa a 'Yu, -ε mɔ -Yusu 'Kɪsʋ, nɔ-kɔ -tɪ 'n kɔ Silasɪ, kɔ Timote 'hʋɛn-, -a yɪ la 'a mʋ -lee -nɪ. -Yusu 'Kɪsʋ a 'mʋ, ε 'nɪ -pʋɔ la iin kɔ 'bʋn-, 'kɪ 'v dɛ nɪ -do kɪ. -Tɪ -mʋ', -ε mɔ -tɪ a -tɛɛ, ε nɔ- ε hɪɛ 'a -nɛ ti.

20 Ε 'wɪ yɪ, ε nɔ- yɪ -a mɔɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, iin, -tɛblɪ a pɛpɛ -mʋ', Nyɪsʋa pʋ la 'ɪ, 'kɪ 'v -a mʋ -mɔ', ε mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔnɔ. Ε nɔ- nuɔ, 'kɪ 'ɪ 'a 'nyre 'kwɪ, ɔa pɪ lɛ: Kɛ- bʋ nɪ 'mʋ, -ε diɛ nu, -a 'mʋ Nyɪsʋa -tɪ a 'yɪ'bʋalɛ -nyɪ.

21 'Ya 'v 'lu de, Nyɪsʋa a 'mʋ, ε nɔ- yɪ -a mʋ 'kɪ -nyɪ, a kɔ -a mʋ 'hʋɛn-, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsʋ a 'hru wɔn. Ε nɪ -do a 'mʋ, ε nɔ- pʋ -a mʋ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ 'v 'a -kʋan a -ta';

22 'ε -nyɪ -a mʋ 'a -Hihɪu*, 'kɪ 'ɪ -aan ɔwɪ kɪ. Kɛ- ε nu -aan yruulɛ a ɔtutuo, -ε tʋɛ nɛ -a mɔɔ, -ε mɔ, -a mɔ 'a nyɪblɪ ɔnɔ. 'A -Hihɪu, ε -nyɪ -a mʋ, ε nɔ- tʋɛ nɛ -a mɔɔ, -ε mɔ, ε di -a mʋ -tɛblɪ -mʋ', -kɔtɪ ε -hɪa 'nɪ -nyɪ.

23 -Tɛ ti nɛ -bʋ, 'n di 'a mʋ 'nɪ -lee -nɪ, dɛ- kɔ -tɪ 'n 'yɪ la 'ɪ 'a mʋ -mɔ -di, 'kɪ 'ɪ Koletɪdɔ 'kwɪ. 'Kɪ 'v Nyɪsʋa ye', 'n 'sʋs nɪ, 'bʋ mɔ, 'nɪ nu hɪ, ɔbʋ 'kʋ; -ε nuɔ, 'n pʋ la 'ɪɪ nɪ, -ε mɔ, 'n 'yɪ 'ɪɪ 'ɪ -wɛ, ɔbʋ di la 'ɪ 'a mʋ -mɔ, -ε diɛ nu, 'nɪ ɔha la nyɪblo ɔdʋ a ɔwɪ ɔhlɔn pʋ, -ε nuɔ, 'bʋ mɔ, 'nɪ kɔ ɔbʋ di la 'ɪ, 'n kɔ ɔbʋ 'plɛ la nyɪblɪ -mɔ, 'kɪ 'v yɪnyre-tɛblɪ -mʋ', v -nu a -ta'.

24 Ε 'yɪ 'nyre ɔhɛn, -ε mɔ, -a -hʋɛ -ba nɪ 'a mʋ 'ɪu bʋ, 'kɪ 'v -tɛ a kɔ ba nɪ -Yusu 'Kɪsʋ a ɔwɪ

a yikuole a -ta'. -A yi□e ni, -ε mɔ, a kuo -Yusu 'Klɪsu □wɪb yɪ -tɛɛ. Dɛ ε -hɛn 'nyrɛ, ε nɔ- mɔ, a kɔ -a mɪ 'hɛn-, -a bibi 'yɪ lɛ, □a ni -kuan, -ε di□e nu, a 'mɪ plɔ a bleelɛ kɔ.

2

¹ 'A -tɪ, 'n pɪ la 'lɪ□ɪ nɪ, -ε mɔ, tɪ 'yɛ la 'ɔ nɪ nyre, 'kɪ □bɪ di la 'lɪ 'a mɪ -mɔ, -ε nu□o, 'bɪ mɔ, 'nɪ di la 'lɪ, 'n di pɪ la 'aan □wɪ □hlɔn de, □wɪ yɪ, -tɛ 'n nu la 'a nunuo.

² 'Bɪ mɔ, 'nɪ pɪ 'aan □wɪ □hlɔn, 'na 'mumu, 'na □wɪb di bi □hlɔn. -ɛ -bɪ 'aan nyiblo □dɪ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɪ □tu 'lɪ 'mɪ □wɪb 'kwɪ bɪ.

³ ɛ nɔ- nu□o, 'nɪ 'cɪ la 'a mɪ -mɔ, -ε mɔ, 'nɪ -di□e la 'lɪ 'a mɪ -mɔ nɪ. Tɪ -mɪ' -kɔ 'yɪ 'n 'cɪ la 'cɪɛn a 'mɪ, 'bɪ mɔ, 'nɪ di la 'lɪ 'a mɪ -mɔ, a di pɪ la 'na □wɪb □hlɔn. Kɛɛ, a mɔ nyibli □nɔ, -ɔ kɔ -bɪ □tu wɛn 'lɪ 'mɪ □wɪb 'kwɪ bɪ. 'N yi□e ni, -ε mɔ, 'bɪ mɔ, 'mɔ -bɪ, 'nɪ kɔ plɔ a bleelɛ, 'aan 'mumu, a kɔ plɔ a bleelɛ -wɛ.

⁴ Tɪ -mɪ' -kɔ 'yɪ 'n yɪ la 'a mɪ -mɔ 'cɪ -nɪ, 'n kɔ la □wɪb a lɛnaalɛ dɪakɪ. 'N yɪ la 'nɪ wɛ -wɛ. 'Nɪ -hɪa□a la □bɪ pɪ la 'aan □wɪb □hlɔn. Kɛɛ, 'n 'cɪ la nɪ, -ε di□e nu, a 'mɪ□b yɪ, -ε mɔ, 'n nɛ nɛ 'a mɪ nɪ dɪakɪ.

Pɔlv wɛn 'nɪ, bɪ -hru dɛ'kukununyɔ a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ

⁵ 'N pɪ□b □han-tɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mɪ 'nyɪ, nyiblo □dɪ, nɔ- pɪ nyibli a □wɪb □hlɔn. ɛ 'yɪ 'na □wɪb 'pa-, ɛ 'yɪ□ɪ □hlɔn -pɪ, kɛɛ, 'aan pɛpɛ a □wɪb ɛ pɪ □hlɔn. -Baklɛ, ɛ 'yɪ 'aan pɛpɛ 'pa-, kɛɛ, nyibli -hɔhɔɪ a □wɪb ɛ pɪ □hlɔn. Kɛɛ, 'nɪ -hɪa□a lɪ □bɪ hlee dɛ a 'mɪ kɪ dɪakɪ;

⁶ nyibli -hɔɔhɔɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, ɔ nɔ- pɔɔ nyiblo a 'mɔ -bati lɛ. -Bati a 'mɔ, bɔ -wɛ 'kɪ 'lɪ.

⁷ Ti nyre 'kɪ 'ɔ nɪ, 'kɪ dɛ -mɔ', ɛ nu la, 'a -tɪ bɔ -hru 'a mɔ -mɔ, a 'mɔ 'lɪɔɔ ɔwɔ 'kwli bɔ ɔtu. 'Bɔ mɔ, 'ba 'yɪ lɛ -nu, -ɛ -bɪ 'a ɔwɔ di bi ɔhlɔn pɛpɛ.

⁸ 'A -tɪ, 'n nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, ba tɔɔ ɔnɛɔɛ yɪ, -ɛ mɔ, a nɔɛ ɔnɛ nɪ.

⁹ Dɛ- kɔ -tɪ 'nɪ 'cru la 'a mɔ -mɔ, ɛ nɔ- mɔ, 'mɔ 'lɪ 'a mɔ -gbaa -nɪ, 'mɔɔɔ 'ye, 'bɔ mɔ, -tɪ -bɔ, 'n hlɛ, 'ba yɪ 'ɔɔɔ nɪ ɔtui -nɪ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'n 'yeɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, a ɔtuu 'ɔ 'mɔ nɪ, 'a pɔɔ nyiblo a 'mɔ -bati lɛ.

¹⁰ 'A -tɪ, kɛ- 'n pɪ 'kɪ 'a mɔ yɪ, 'bɔ mɔ, 'ba -hru nyiblo ɔdɔ a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ, -ɛ -bɪ 'na 'mumu, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ -wɛ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyiblo a 'mɔ, 'bɔ nu 'mɔ ɔdedede -mɔ, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ. 'Kɪ 'ɔ -Yusu 'Kɪɔɔ ye', dɛ a 'mɔ, nyiblo a 'mɔ, ɛ -nu, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ, -ɛ diɔɛ nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

¹¹ 'N nuɔɔ nɪ, -ɛ diɔɛ nu, Satan 'nɪ ɔha 'hru 'ye, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ. -A yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ -hɔɛ bɔ -ha 'ɔ -a mɔ 'hru wɔn.

Ti -mɔ', Pɔɔ -hi 'lɪ Trɔasɪdɔ 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ hlɛ

¹² Ti ɔdɔ a ti 'yri, 'kɪ 'n mu la 'lɪ 'dɔ -mɔ', -ɛ mɔ Trɔasɪ 'kwli, 'mɔ la ɔhaantitɛ -mɔ' pɔ, -ɛ nɛ -Yusu 'Kɪɔɔ a -tɪ -mɔ lɛ. -Tɛ 'n nyre la 'lɪ, -ɛ -bɪ 'n 'ye laɔa nɪ, -ɛ mɔ, Kɔkɔnyɔ -Yusu -ha la 'hru, 'kɪ ɔbɔ na la 'a -tɪ -mɔ lɛ.

¹³ Kɛɛ, 'n kɔ la ɔwɪ a lenaale, -ɛ nuɔɔ, 'n 'yɪ la 'lɪ -aan 'dɪayɪ Titɪ bɔ -yɛɛ -nɪ. ɛ nɔ- nuɔɔ, 'nɪ gba la -Yusu a nyibli -mɔ' wɪ, -ɔ nɪ 'lɪ Trɔasɪdɔ 'kwli, 'nɪ -hi la, 'nɪ mu la 'lɪ Masɪdɔanɪbɔgba 'kwli, 'mɔ la 'lɪɔɔ bɔ -yɛɛ -nɪ.

-Yusu 'Klisu ni□e ni, □a -he 'v 'a -ne □dedede 'hru wlon

¹⁴ Kee, -ba pu Nyisua 'nyre le. E no- nee ne -a mu 'a -ne ti, -e nu□o, -a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, -a -mve ni. -Yusu 'Klisu -ha 'v 'a yraanyo 'hru wlon, 'e ni□e, □a yi□i □wien le kve, Nyisua 'e nee ne -a mu 'a -ne -tite, -a mi 'li, -e di□e nu, 'e 'mu□v nyibli yi -tco -ni, -e mo, -Yusu 'Klisu -ha 'v 'a -ne □dedede 'hru wlon, 'e yi -a mu -lee -ni, 'ki 'v 'a -ne -tite □dv, 'ki -ba na -Yusu 'Klisu a -ti -mo le. -Yusu 'Klisu a -ti a 'mu, e 'wi- hinhronpude yi, -e ko hinhron □heen bu, -e di□e nu, nyibli 'mu -Yusu 'Klisu a 'mu yi.

¹⁵ 'E mo -tee, -a 'wi- hinhronpude yi, -e ko hinhron, -e kwlee Nyisua ki, -e nu□o, -a ne -Yusu 'Klisu a -ti -mo le, 'ki 'v 'a -ne -tite □dv, 'ki 'v nyibli -mu', Nyisua we, e ko, 'ki 'v nyibli -mu', -v 'wan ye'.

¹⁶ Nyibli -mu', Nyisua we, hinhrondv a 'mu, e nu -tee, 'ki 'v □nv -mo. U yi wen -Yusu 'Klisu a -ti ki, 'ti- Nyisua 'e yi □nv 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi. Kee, nyibli -mu', -v yi 'wan, v nu- -mo -bi, hinhrondv a 'mu, e 'yi -tee -nu 'ki 'v □nv -mo, 'e ni□e, 'v 'kvi, 'ki 'v Nyisua ye'. 'A -ti, -Yusu 'Klisu a -ti a -molenuna, e mo -kvan □ni□, -e -hi -aan 'kli wlon.

¹⁷ Kee, -a mu -mo nyibli -mu', Nyisua -lee -ni, 'ki -ba nu 'a -kvan a 'mu. E ko nyibli -huchvi, 'v ne Nyisua a -ti -mo le, 'v -hve bu hlaa 'li□i kvee 'kwli, 'v 'wi□i puplonyibli yi, -v ko □yre. De a 'mu, v ni, -a mu -mo -bi, -a 'ni -nu□o li□i. -A mu -mo -bi, -a hle Nyisua a -ti, 'ki 'li -aan □wli a pepe ki, 'ki 'v□v ye', -e nu□o, -a mo -Yusu 'Klisu

a -kvannunyibli □nɔ.

3

Pɔlv ni -kvan, 'ki 'li 'yri yrayri 'kwli

¹ -Tɪ -bɔ, 'n 'cɪ wɛn, ɛ 'yɪ 'nyɾɛ □hɛn, -ɛ mɔ, -a □tui -aan dɪɔnɔ a -pli a pɔpɔɔ -wlu de. -A 'nɪ -hva□a lɪ□ɪ, 'kɪ nyiblo □dɔ bɔ 'cɪ 'cɪn, -ɔ tɔɛ □nɛ 'a mɔ, -ɛ mɔ, -a mɔ -mɔ -tɛɛ a -Yusu a -mɔnanyɔ*. -A 'nɪ -hva□a lɪ□ɪ -wɛ, 'kɪ ba 'cɪ 'cɪɛndɔ a 'mɔ, -ɛ dɪ□ɛ nu, -a 'mɔ□ɔ nyibli yɾɛ -tɔɔ -nɪ. -U -bɪ -hɔɛ□ɛ nɪ, 'kɪ nyibli bɔ 'cɪ 'cɪundɔ a 'mɔ, 'kɪ 'ɔ 'waa -ta'. Kɛɛ, -a mɔ -mɔ -bɪ, -aan dɛ 'yɪ 'mɔ lɛ -nɪ.

² Aan □gbɛtɔ, 'a mɔ -mɔ 'cɪɛn, 'a hlɛ -kvan -mɔ', -a nu, 'kɪ 'a mɔ -mɔ, 'a -tɪ. -Yusu 'Klɪɔ a □gbɛtɔ, ɛ nɔ- 'cɪ 'lɪ□ɪ 'aan □wlɪ kɪ, 'a -nɛ nyiblo 'mɔ□ɔ -hɾɛ, ɛ 'mɔ□ɔ 'yɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪɔ nu -kvan, 'kɪ 'lɪ 'aan □wlɪ kɪ.

³ A -nɛ nyiblo, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ 'yɛ□ɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'a mɔ -mɔ 'cɪɛn -mɔ', -Yusu 'Klɪɔ naa 'lɪ 'mɔ, ɛ 'cɪ. ɛ 'yɪ 'pɛsɪtɔ -nu, ɛ 'yɪ□ɪ 'cɪ. Kɛɛ, 'Klɔhɪɛnyɪsɔ a -Hɪhɪu*, ɛ nɔ- ɛ -nu, 'ɛ 'cɪ□ɪ. ɛ 'yɪ 'ɔ 'hɪkɔbɪ kɪ 'cɪ -nɪ, kɛɛ, 'kɪ ɛ 'cɪ 'lɪ -tonyibli a □wlɪ kɪ.

⁴ □Ba yɪ 'a 'cɪcɪ lɛ nɪ nɪ, ɛ □hɛn 'nyɾɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɪɔ tɔɔ nɛ -a mɔ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔ, nɔ-lee nɛ -a mɔ, 'kɪ -ba nu 'a -kvan.

⁵ -A yɪ□ɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ -a mɔ nɪ -do a 'klɪ 'kwli, -a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, -ba nu -kvan a 'mɔ. Kɛɛ, Nyɪsɔ, ɛ nɔ- yɪ -a mɔ 'klɪ -nyɪ, 'kɪ -ba nu□ɔ.

⁶ ɛ nɔ- -nyɪ -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba -hɛ 'a -kvannunyibli, -ɛ dɪ□ɛ nu, 'yɪ yrayri -mɔ', ɛ □tu, ɛ kɔ nyibli 'hɔɛn-, -a 'mɔ 'a -tɪ nyibli -lee -nɪ. 'Yɪ yrayri a 'mɔ, ɛ 'yɪ tɛtɛ 'pa-, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, ɔ 'yɪ

la□a 'cru. KEE, Nyɩsua a -Hihiu, ε nɔ- nEE nE -a mu. Tete -mu', υ 'cru la, ti -hi la a ti 'yri, ε ni□e ni, nyibli υ 'kukui le, 'ku υ Nyɩsua ye'. KEE, Nyɩsua a -Hihiu -mɔ -bi, 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li, ε nɔ- ε yi nyibli -nyi.

⁷ Ti -hi la a ti 'yri, 'ku υ 'hukabi ku, 'ku Nyɩsua 'cru la υ tete. Ti -mu' -kɔ 'yri ε ni la de a 'mu, nyibli yi la 'a -ti a 'yi'buale 'ni 'ye, 'ε nu la□a -we, Nyɩsua a winwlon-hanyɔ* Moise a yigbakla 'ε yi la wlu. 'Ye □bu 'a yigbakla a wɔnwlu a 'mu, ε 'ye ni di la υ bu ni -wleen -ni, kee, Yisraekve 'yi la 'li 'a yigbakla a 'mu, 'a 'yiye 'li -we, -ε nu□o, ε yi la 'ni wlu diaki. KEE, tete a 'mu, ε ni□e ni, nyibli υ 'kukui le, 'ku υ Nyɩsua ye'. Tete a 'mu, -ε ni□e, nyibli υ 'kukui le, -te ε tve la nyibli Nyɩsua a -ti a 'yi'buale, ti -mu' -kɔ 'yri -ti a 'yi'buale a 'mu, ε yi la υ 'hru -ni,

⁸ -ε -bi Nyɩsua a -ti a 'yi'buale, ε di 'ni 'bua, ε 'mu υ 'a yi-hede υ -hi, 'bu mɔ Nyɩsua a -Hihiu, 'bu yi -kuan ni ni, 'ku 'li nyibli -mu', -υ ni 'li 'yru yrayru 'kwli 'nyu.

⁹ Moise a tete nu□o ni, Nyɩsua 'ε pu nyibli -bati le. Tete a 'mu, -ε ni□e, 'ε pu nE -a mu -bati le, -te ε tve nE -a mu Nyɩsua a -ti a 'yi'buale, -ε -bi 'yru yrayru -mɔ -bi, -ε ni□e, □a 'sii υ yi, 'ku υ□υ ye', 'yru yrayru a 'mu, ε tve nE -a mu Nyɩsua a -ti a 'yi'buale diaki, 'ε -hi υ tete υ.

¹⁰ Ε 'wi yi, tete -mu', ti -hi la a ti 'yri, -ε tve la nyibli Nyɩsua a -ti a 'yi'buale, ε 'yi 'ku -ti a 'yi'buava -kɔ de, -ε nu□o, -ti a 'yi'buale yrayru, nɔ- 'hru, -ε -hi υ 'a 'ku -mu' υ.

¹¹ Ε mɔ -tee, 'yru 'ku -mu', Nyɩsua -nyi la nyibli, -ε kɔ la 'klɩ, 'ku 'li ti gbi 'kwli, 'ε tve nE -a mu

Nyɪsua a -ti a 'yi'buale. -Te ε ni 'mυ le, -ε -bi 'yri yrayri -mυ', -ε hie 'klo, nɔ- tve ne -a mυ Nyɪsua a -ti a 'yi'buale, 'ε -hi 'υ 'yri 'ki 'υ.

¹² 'Bu mɔ, ɔba yi ni hle, -a 'ni -hli ɔe li ɔdedede, 'ki 'li -aan hihlewin 'kwli, -ε nu ɔo, -a yi ɔe ni, -ε mɔ, -tebli a 'mυ, -a yi -ple, Nyɪsua di nu, ε mɔ -ti a -teε ɔniɔ.

¹³ Ti -hi la a ti 'yri, Moise nu la danυ, 'ε -hli la 'a yigbakla, -ε nu ɔo, Nyɪsua a -ti a 'yi'buale -mυ', ε yi -we la 'υ ɔυ ye, keε, Moise -mɔ -bi, ε 'ni -hva ɔa la Yisraekve bu 'ye la ɔa, -ε mɔ, -ti a 'yi'buale a 'mυ, ε yi -we la 'υ ɔυ ye. -A mυ -mɔ -bi, -a 'ni -nu ɔo li 'a de, -ε nu ɔo, -a 'yi ɔdedede a -huhlie -kɔ.

¹⁴ Yisraekve -mɔ -bi, ti -hi la a ti a 'yri, 'waa ɔwli 'gboklo la ni, 'υ 'yi la 'li ɔli 'li -we, bu yru la -tebli a 'mυ le. Ti -bu 'yri, de ni -do a 'mυ, ε nɔ- ɔniɔ, 'ki 'υ 'waa 'yonυ -mɔ. 'Bu mɔ, 'bu yi Nyɪsua a 'yri 'ki a 'crɪn -mυ' ni -hre, υ 'ni -yru ɔo li ɔdedede le -we, ɔwli yi, te bu 'ye ni nu wen danυυ a 'mυ, bu 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. Keε, nyiblo 'bu ni 'υ, ε kɔ -Yusu 'Kliυ 'hven-, 'bu -mυε, -ε -bi -Yusu 'Kliυ a 'mυ, ε nɔ- ni ɔe, danυ a 'mυ, 'ε -hven 'υ -wlu, nyiblo a 'mυ, 'ε yru i -ti le.

¹⁵ Ke- 'n pi de, 'bu mɔ, 'bu yi Moise a 'crɪn ni -hre, υ 'ni -yru ɔo li ɔli le, ɔwli yi, -te danυ 'ye ni ka wen 'waa 'lule-hihie yi.

¹⁶ Keε, nyiblo 'bu ni 'υ, 'bu ɔhɪan -mɔ, 'bu -nyi 'a 'klo a pepe -Yusu 'Kliυ, -ε -bi danυ a 'mυ, ε -hɔn 'υ -wlu ni.

¹⁷ Ke- ε ni 'mυ, -ε nu ɔo, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kliυ, kɔ Nyɪsua a -Hihiu 'hven-, υ -mυε ni. Nyɪsua a -Hihiu 'bu ni 'υ nyiblo ke', -ε -bi nyiblo

a 'mu, e 'yi 'ki □dedede a □koyu 'pa-

¹⁸ 'A -ti, -aan pepe -mu', -u kuo -Yusu 'Klisu □wlv yi, -a 'ni -nu□o li danu, -a 'ni -hli□e li -aan yigbakla, 'bu mo, □ba yi -aan Kvkonyo -Yusu a -ti a 'yi'buale ni 'ye, 'ti- -ti a 'yi'buale a 'mu, 'e ni□e, □a □hien -mo, -te -mu', e ni 'mu, □a yi 'mu le ni. E no- ni□e, □a ko -ti a 'yi'buale, 'a -ti a 'yi'buale 'e yi kle -bii -ni, 'ki 'li -a mu 'li. E no- mo -kvan -mu', Nyisva a -Hihiu ni.

4

-A 'yi 'kli □dv -ko, kee, Nyisva, no- ko 'kli

¹ Nyisva ni -a mu □haande -mo diaki. E no- nu□o, 'e -nyi -a mu -kvan -bu, -a ni. 'A -ti, -aan 'kli 'ni -we□e 'li, 'ki 'u -kvan a 'mu a -ta'.

² 'Bu mo, □ba yi nyibli -Yusu a -ti ni -lee -ni, -a 'ni -naa□a 'li □yre 'kwli, -e di□e nu, u 'mu□u kva 'ble, -e nu□o, -a 'ni -hva□a li -ba kaa nyibli. -A 'ni -pu□u 'li Nyisva a -ti hi 'nyi. Kee, □ba yi -Yusu a -ti ni hle, -a hle -ti a -tee, 'ki 'u nyibli a pepe ye'. E no- tve □ne nyibli, -e mo, -a ni □haan-kvan. 'A -ne nyiblo, -e yi 'a □wlv 'jijra -ni, 'ki 'u Nyisva ye, e yi de a 'mu ni.

³ -Yusu a □haantitie -mu', -a pi, nyibli -bu 'ni -yru□o li□i le, □wv yi, -te danu 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. 'Ye □bu e ni 'mu le, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyibli -mu', -u yi 'wan, u nu- 'ye ni yru □haantitie a 'mu le.

⁴ U 'ni -yru□o □haantitie a 'mu le, -e nu□o, Satan -e koo 'klo -bu win ki, e pipi 'waa 'lule-hihie 'yi le, -e di□e nu, u 'ni □ha □haantitie a 'mu □wlv yi -kuo -ni. Satan a 'mu, e 'ni -hva□a li nyibli bu

'ye -nyre -mu', -ε yi wln, 'ki 'v □nu -mō. -Nyre a 'mu, 'ki ε -hven 'li -Yusu a □haantitie a 'mu 'kwli. □Haantitie a 'mu, ε nō- tve ne -a mu -Yusu 'Klisu a -ti a 'yi'buaε. □Nu 'ye -Yusu, -ε -bi □ye Nyisua ni.

⁵ 'Bu mō, □ba yi □haantitie a 'mu ni pi, ε 'yi -aan -ti 'pa-, -a 'ni -na□a li□i -mō ε, keε, -Yusu 'Klisu a -ti -a ne -mō ε, -ε mō, ε nō- mō Kvkonyō. -A mu -mō -bi, -a mō 'a -kvannunyibli □niō, -ε nu□o, -a nve -Yusu 'Klisu ni.

⁶ Ti -mu' -kō 'yri Nyisua nii la 'v 'klo, ke- ε pi la: «-Nyre bu -nye, 'ki 'li halo 'nyi.» Nyisua ni -do a 'mu, ε nō- nu□o, 'a -nyre a 'mu 'ε yi ke wln, 'ki 'li -aan □wli ki. -Nyre a 'mu, ε nō- tve ne -a mu -Yusu 'Klisu a yigbakla, -ε yi wln, 'ki 'v Nyisua a -ti a 'yi'buaε -mō'. Ε nō- nu□o, □a pi nyibli -Yusu a □haantitie a 'mu.

⁷ -A 'yi 'kli □dv -kō. -A 'wi□i yi -mu', v nuu buε yi. Keε, 'ye □bu -a 'wi□i yi yi, kō, 'ye □bu -a 'yi 'kli -kō, Nyisua pv 'li -a mu yinōde 'li, -ε mō -Yusu a □haantitie. Ke- Nyisua nu 'a nunuo, -ε di□e nu, nyibli 'mu□v 'ye, -ε mō, 'kli -mu', -ε -hi 'v 'a -ne 'kli □dv 'v, -a ni, □a ni Nyisua a -kvan, 'ki ε -hven 'li□i -mō. Ε 'ni -hcn□ō 'li -a mu -mō.

⁸ Nyibli □tui -a mu □hven a gblegble, keε, v 'ni -ha□a 'v -a mu 'hru wln. -Gutu ni -a mu ni diaki, keε, -aan □wli 'ni -bi□e □hlōn.

⁹ Nyibli □tui -a mu □hven, keε, Nyisua 'ni -hie□e 'v -a mu bu, 'v piε ne -a mu -tutu ki ble, -ε di□e nu, v 'mu -a mu bu -we, keε, v 'yi 'li -aan bu-wuwe 'li -we.

¹⁰ 'A -ne ti, v □mve□e ε, 'ki bu 'la -a mu, □wi yi, -te v -nu, 'v 'la -Yusu -we. Keε, -a 'tie ni 'klo.

Ε νο- ni□ε, nyibli 'v yι□ι 'ye, -ε μο, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

¹¹ Ti a πεπε -bu, -a yι 'ne- 'klo ki -hi, v □mυε -aan 'lila le, -ε nu□o, -a nυε -Yusu ni. Kee, -aan -plahvi -mu', -ε 'yι 'klι -kω, ε 'yεε ni 'kvi. Ε νο- tυε □ne nyibli, -ε μο, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

¹² Ε 'wι yι, 'a -ne ti, 'ki -a ni 'li 'kukuv -ji', -ε nu□o, -a yι lee nyibli -Yusu a □haantitie. 'A mu -mo -bi, -te a 'wιn □haantitie a 'mu, ε νο- nu□o, 'a kω 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li.

¹³ -Ti a 'mu, v 'cru la 'li□ι Nyιsvacrιen 'kwli, -ε μο: «'N kuo Nyιsva □wlv yι. Ε νο- nu□o, 'ni hla 'a -ti.» -Aan 'mumu, ke- ni -do -a ni□ε -we, □a kuo Nyιsva □wlv yι. Ε νο- nu□o, -aan 'mumu, □a ne Nyιsva a -ti -mo le -we.

¹⁴ -A yi□ε ni, -ε μο, Nyιsva -mu', -ε -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi, -ε -ha□a 'klo, -aan 'mumu, ε di -ha 'li -a mu 'kukonyibli 'nyi -we, ε 'mu -a mu 'klo -ha, -ε nu□o, -Yusu kω -a mu 'hven-, -a -mυε ni, a kω -a mu 'hven-, ε 'mu 'v -a mu Nyιsva ye' gba.

¹⁵ Nyιsva yι -a mu -kvan a πεπε a 'mu 'ni -nyi, 'ki 'v 'aan -heεε a -ta', -ε di□ε nu, ε 'mu nyibli -hvhvi □haande -mo nu, nyibli a 'mu, v 'mu wa, ε kω, v 'mu kle -bii -ni. -ε -bi nyibli -mu', -v di Nyιsva 'wio -nyi, ε kω, -v di□ε 'nyre le pu, v di bii kle -we.

Nyιsva a -ti a 'yi'bvale, ε νο- -a te 'v -mo le

¹⁶ -Te ε ni 'mu le a -ti, -aan 'klι 'ni -we□ε 'li, 'ki -ba gba Nyιsva a -kvan 'lu -mo. -A yi□ε ni, -ε μο, -aan -plahvi a 'klι yι 'li 'ni □ti, keε, 'klo yrayru -mu', Nyιsva yι -a mu -nyi, ε yι bi yrayru'

le 'a -ne ti. 'A -ne -nyrowo, Nyisua a -Hihiu yi -nyi -aan -hihiu 'klu.

¹⁷ □Hwɛn -bu, -a yi 'ki 'ye, ε di ko -nyrowo, ε 'mu 'li -we. □Hwɛn a 'yiye a 'mu, 'a -ti, -a di ko -ti a 'yi'bubba gbagbu. -Ti a 'yi'bubba a 'mu, ε -hi 'u 'a -ne □dedede ni, 'ε hie 'klo. 'Bu mo, □ba yi -ti a 'yi'bubba a 'mu 'lu -mo le ni -hie, -ε -bi □hwɛn -bu, -a yi 'ki 'ye, ε 'cumi ni, 'ki 'li -a mu 'yi,

¹⁸ -ε nu□o, -aan 'lule-hihie, 'ki ε ni 'u Nyisua a -tebli -mu' ki, -a 'ye ni 'ye. -Aan 'lule-hihie 'yi 'u 'klo -bu a -tebli ki -ni, -a yi 'ye, -ε nu□o, -tebli -bu, -a yi 'ye, ε 'ni -hie□e 'klo ni, keε, -tebli -mu', -a 'ye ni 'ye, ε no- di 'klo hie.

5

¹ -A yi□e ni, -ε mo, ti -mu' -ko 'yri -aan -plahui -bu, -ε 'wi□i blo 'ka yi, ε di yi nyre, Nyisua di -nyi -a mu 'hui yrayri, 'ki 'li yakɔ 'kwli. ε di 'wi 'kayu yrayru yi, Nyisua a □gbetu, ε -pu. 'Hui yrayri -mo -bi, ε di hie 'klo.

² 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ni nyai le diaki, -ε nu□o, -a -hwe□e ni diaki, 'ki Nyisua bu -nyi -a mu 'hui yrayri, 'ki 'li yakɔ 'kwli.

³ 'Bu mo, 'bu -nyi -a mu 'hui yrayri a 'mu, -ε -bi -a 'yi 'kuo yi 'wi, -u 'yi 'hui -ko.

⁴ 'Bu mo, □ba 'tie yi 'hui 'ki -bu ni kwe, -ε -bi -a yi pie 'kukuu a huannu. -A -hwe wen□e ni, 'ki -a 'ni 'koo wen 'li. Keε, de -a -hwe, ε no- mo, Nyisua bu -nyi -a mu 'hui yrayri a 'mu, -ε di 'klo hie, -ε di□e nu, 'hui yrayri a 'mu, ε 'mu 'u 'hui 'ki -bu a -ta' bi.

⁵ Nyisua a □gbetu, ε no- -we -a mu -mo, 'ki -ba ko 'hui yrayri a 'mu. ε -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni.

ε νο- κω 'kwli, ε νεε 'li, 'ε τυε νε -a mu, -ε μο, ε di -a mu 'hvi yrayri a 'mu 'ni -nyi.

⁶ Δε a 'mu, 'a -ti, -aan 'kl' 'ni -weεε 'li, 'ye □bu -a yi□e, -ε μο, □ba 'tiε yi 'hvi 'ki -mu' ni kuε, -a 'yεε 'li Kukuonyo -mo ni mi.

⁷ Ε □hen 'nyre, -ε μο, -aan 'yie 'yεεε ni 'ye, keε, -a ni 'li 'hru a nina 'kwli, □a kuo □ne □wlv yi.

⁸ 'Ε μο -τεε, -tite -a 'blee 'v kva, 'ki -a 'blee 'v kva. -A -hve wenεε ni, 'ki -ba -hcn wen 'li 'hvi -bu 'kwli, -a 'mu wen 'li -aan Kukuonyo -mo mu.

⁹ 'A -ti, 'ye □bu -a 'yεε 'li□i -mo ni mi, κω, 'ye □bu -a mu 'li□i -mo, δε ni -do -a -hve -ba nu, ε νο- μο, δε -mu', 'a □gbetu, ε -hve,

¹⁰ -ε nu□o, -aan pepe, -a κω -ba mu 'v -Yusu 'Klsv ye', -ε di□e nu, ε 'mu -a mu -bati ε -puv -ni, δε -mu', -ε bleε νε -a mu yi, ε 'mu -a mo□o -nyi, □wi yi, -te -aan nunu-tebli ni 'mu, 'ki 'ne-'klo -bu ki, 'ye □bu ε mo yivo-tebli, 'ye □bu ε mo yinyre-tebli.

-Yusu 'Klsv nu□o ni, -a κω Nyisva 'hven-, □a -mve, □a κω kibwweenε

¹¹ -Te -a yi□e, -ε μο, Kukuonyo -Yusu di puv νε -a mu -bati ε, 'a -ti, -a yi□i 'ni pie. Ε νο- nu□o, □a □tui 'v 'kl', □a yru i □ne nyibli' ε, -ε μο, -ti -bu, -a hε, ε μο -ti a -τεε □nio. Nyisva -mo -bi, ε yi -a mu ni -τεε, ε κω, 'n pu□v □han-ti, -ε μο, a yi□e ni, 'ki 'li 'aan □wli ki, -ε μο, 'mo -τεε a -Yusu a -monanyo* □nio.

¹² 'A 'ni 'puv 'li ε, -a □tu -aan dionv a -pli a pu-puv -wlu de. Ε 'yi 'mu ε -ni. Keε, δε -a ni, ε νο- μο, -a -hivie 'a mo□o kle, δε- κω -ti 'a -we 'li ba pu -aan -pli, -ε di□e nu, 'bu μο, nyibli 'bu yi -aan 'nyre ni di, a 'mu 'waa □won a □tuule yi. U

nu- -mɔ -bi, -tebli -bu, nyibli yɪ 'ye, ε nɔ- kɔ kɪ v
pɪ 'v 'waa dɔnɔv a -pli. U 'nɪ -ta□a 'lɪ -tonyiblo a
□wɔv klɛ.

¹³ Nyibli -bi wen 'nɪ, -aan 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn.
'Bv mɔ, 'bv nɪ 'mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'yi, ε □hɛn 'nyɛ,
-a -ha 'lɪ -aan dɔnɔv nɪ, □a -nyi -aan dɔnɔv Nyɪsva
pɛpɛ. Kɛɛ, -aan 'lu 'yɪ 'v 'hru wɔn -hɔn. Ba kɔ 'a
yiyie, -ɛ mɔ, -a -nyi -aan dɔnɔv Nyɪsva nɪ pɛpɛ,
-a 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ a -tɪ.

¹⁴ -Kvan -bv, -a nɪ, -a nɪ□e nɪ, -ɛ nu□o, -Yusu
nɔv nɛ -a mɔ nɪ dɪakɪ, 'a nɔvɛ a 'mɔ, 'ɛ nɛɛ nɛ -a
mɔ, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ a kɪnɪnɪ 'kwli. -A yi□e nɪ, -ɛ mɔ,
ε 'kɔ nɪ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ a -ta'. 'A -tɪ, ε □hɛn
'nyɛ, -ɛ mɔ, nyibli a pɛpɛ, v kɔ□o 'hɔvɛn-, v 'kɔ
nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva 'yi.

¹⁵ ε 'kɔ nɪ 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ a -ta', -ɛ dɪ□e
nu, nyibli -bv, -v 'tɪɛ pɪ -hɔnhɔn, v 'nɪ □ha 'kɪ
-tebli -mɔ' nu de, 'waa □gbɛtv, v -hɔvɛ, kɛɛ, v 'mɔ
-tebli -mɔ' nu, -Yusu a □gbɛtv, ε -hɔvɛ, -ɛ nu□o,
'kɪ 'v 'waa -ta', 'kɪ ε 'kɔv 'v, 'tɪ- Nyɪsva 'ɛ -ha 'lɪ□ɪ
'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -ha□a 'klɔ.

¹⁶ -Tɛ -a yru -tɪ a -tɛɛ a 'mɔ lɛ, -a 'nɪ 'ye□e 'kɪ
nyibli, □wɪ yɪ, -tɛ 'klɔ -bv a nyibli nɪ 'waa 'yiye. 'ɛ
mɔ □han-tɪ, tɪ -hi la a tɪ 'yri, -tɛ 'klɔ -bv kɪ a nyibli,
v nɪ -Yusu 'Klɪsv a 'yiye, kɛ- -a nɪ la 'a 'yiye -wɛ.
Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bv, -a 'nɪ -nu□o 'kɪ□ɪ de.

¹⁷ Nyiblo 'bv nɪ 'v, ε kɔ -Yusu 'Klɪsv 'hɔvɛn- 'bv
-mɔvɛ, -ɛ -bɪ ε -hɛ -tonyiblo yrayrv. 'A ŋmlɪ 'kɪ
-mɔ', ε -wɛ bv, ŋmlɪ yrayrv 'ɛ bɪ 'v.

¹⁸ Nyɪsva, ε nɔ- nu -tebli a pɛpɛ a 'mɔ. 'Ye □bu
-a mɔ la 'a yraanyibli, 'kɪ ε naa 'lɪ -Yusu 'Klɪsv
'lɪ, 'ɛ nu□o, ε kɔ -a mɔ 'hɔvɛn-, □a -mɔvɛ, □a kɔ
kɪbɔwɛɛnɛ, 'ɛ -nyi -a mɔ -kvan. -Kvan a 'mɔ, ε

nɔ- mɔ, -ba mu nyibli -lee -ni, -ε mɔ, ε -hʋε bu nuɔ, ʋ kɔɔ 'hʋen-, bu -mʋε, bu kɔ kibʋwɛenɛ.

¹⁹ Ε ρhen 'nyre, Nyɪsʋa ya -Yusu 'Kɪsʋ ni, -ε nuɔ, Nyɪsʋa a 'mʋ, ε -hʋεɔ ni, nyibli a pɛpɛ kɔɔ 'hʋen-, bu -mʋε. Ε 'ni -hreɔ 'ki 'waa dɛ 'kuku dɛ, kɛɛ, ε yɪ 'ni 'wɔwla -ni, ε kɔ, 'ε lee nɛ -a mʋ, 'ki -ba mu nyibli -lee -ni, -ε mɔ, ε -hʋεɔ ni, 'ki ʋ kɔ Nyɪsʋa 'hʋen-, bu -mʋε, bu kɔ kibʋwɛenɛ.

²⁰ 'A -ti o, -a mɔ -Yusu a lɛlenyɔ ɔni, ɔa yɪ 'li 'a mʋ -mɔ -hlee -ni. Ε 'wi yɪ, Nyɪsʋa a ɔgbɛtɔ, 'ki ε nɛɛ 'li -a mʋ 'li, 'ε yɪ 'li 'a mʋ -mɔ -hlee -ni. -A nyɛɛ nɛ 'a mʋ lɛ, 'ki 'li -Yusu 'Kɪsʋ a 'nyre 'kwli, ba wen, a kɔ Nyɪsʋa 'hʋen- ba -mʋε, ba kɔ kibʋwɛenɛ.

²¹ -Yusu 'Kɪsʋ 'yɪ la dɛ 'kuku ɔdʋ -nu, kɛɛ -aan dɛ 'kuku -mʋ', -a nu, ε nɔ- Nyɪsʋa hɛ -Yusu 'Kɪsʋ, 'ε nuɔ, -Yusu 'Kɪsʋ 'ε 'kʋ -aan dɛ 'kuku a 'mʋ a -ti, -ε diɔ ni, 'bʋ mɔ, ɔba mɔ -Yusu 'Kɪsʋ a nyibli, Nyɪsʋa 'mʋ 'ʋ -a mʋ yɪ 'sii -ni, 'ki 'ʋ 'a dɔɔnʋ ye'.

6

¹ 'A -ti o, -a kɔ Nyɪsʋa 'hʋen-, -a ni -kʋan, ɔa nyɛɛ nɛ 'a mʋ lɛ, ɔhaandɛ -mʋ', Nyɪsʋa nu 'a mʋ -mɔ, 'ki 'li dadʋke 'kwli, a 'ni 'nuo 'li 'klɪ 'li -wɛɲmlɪ klɛ.

² 'Ε mɔ ɔhan-tɪ, 'ʋ 'crɪ 'li Nyɪsʋacrɪɛn 'kwli, -ε mɔ:

«Nyɪsʋa wen 'ni:

Ti -mʋ', -ε kɔ 'yri 'n kɔ ɔbʋ nuu 'ʋ 'a mʋ ɔhaandɛ -mɔ,

'ki 'li dadʋke 'kwli,

ɔbʋ wa 'a mʋ,

-te ε nyre 'b,
'n 'wɪn 'aan lenyaawin nɪ,
'nɪ dii ne 'a mu ki.»

Κε- Nyɪsɒa -pɒ. Ba 'ye ke, ti nyre 'kɪ 'b nɪ,
'kɪ Nyɪsɒa bɒ nu ke 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ
dadɔke 'kwli, kɔ, bɒ wa ke 'a mu.

Pɔlv -hve ɔ ni, *bv tɔɔ* ɔ ne nyibli, *-ε mɔ, ε mɔ*
Nyɪsɒa a -kvannunyɔ ɔ nɪɔ

³ -A 'nɪ -hɒa ɔ a lɪ -ba nu de -bɒ, -ε di nyibli yɪ ka,
'kɪ 'b Nyɪsɒa a 'hru wɔn, -ε nu ɔ, -a 'nɪ -hɒa ɔ a
lɪ bɒ di -aan 'nyre, -kɒan -bɒ, -a ni a -ta'.

⁴ Κεε, 'kɪ 'b 'a -ne ɔ dedede, -a ni kɪ, -a -tɒε ɔ ne
nyibli nɪ, -ε mɔ, -a mɔ Nyɪsɒa a -kvannunyibli
ɔ nɪɔ. Mɔ 'ye ɔ bu b yɪ -a mu ɔ hɒen nɪ ɔ tui, 'ye
ɔ bu 'kla-wliye'yɪya -hi -a mu wɔn, -a kɔ ɔ wlv a
'lɪla dɪaktɪ.

⁵ Ε kɔ -nyrɔwɪ -bɪ, 'b yɪ -a mu bi, -nyrɔwɪ -bɪ
'kwli, 'b pɪ -a mu ɔ jre, -nyrɔwɪ -bɪ 'kwli, nyibli
'b ɔ glɛε 'lɪ -a mu le, 'b pɪ ne -a mu yrɒ le, 'ε kɔ
-nyrɔwɪ -bɪ, -kɒan 'ε dɒa -aan 'lɪla, ε kɔ -nyrɔwɪ
-bɪ, ɔ a 'ye nɪ kɔ ti, 'kɪ -ba ηme, 'ε kɔ -nyrɔwɪ -bɪ,
ɔ a 'ye nɪ di de.

⁶ -Aan nɪnabɒɪ 'sii 'b yɪ, ɔ a yɪ -tɪ a -tɛε, ɔ a
kɔ ɔ wlv a 'lɪla, ɔ a kɔ ɔ wlv 'yɔpɔ, 'kɪ Nyɪsɒa
a -Hihiu* nɪ 'b -a mu ke', ɔ a nɒε ne -aan 'bio
-tonyibli -tɛε,

⁷ ɔ a yɪ nyibli -tɪ a -tɛε -lee -nɪ, Nyɪsɒa 'ε yɪ -a
mu 'klɪ -nyɪ. Ε nɔ- tɒε ɔ ne nyibli, -ε mɔ, -a mɔ
Nyɪsɒa a -kvannunyibli ɔ nɪɔ. -Aan -tɛε a nɪnabɒɪ
'wɪ ɔ ta-wɔn-tɛblɪ yɪ. Ε nɔ- -a ni, ɔ a -wen -aan
yraanyibli yɪ, ɔ a yɪ -aan dɪɔnɒ -ple.

⁸ Nyibli -bɪ ɔ tui 'b -a mu nɪ, -bɪ -bɪ 'b yɪ -aan -tɪ
le -hɛε -nɪ. -U -bɪ pɪ -a mu 'nyre le, -bɪ -bɪ 'b -hɛ

-a mu 'yri le. -U -bu deɛ ne -a mu hulekonyibli, -u keɛ nyibli, keɛ, -a hle -ti a -teɛ.

⁹ U wen 'ni, nyiblo ɔdu 'yi -a mu -yi, keɛ, nyibli a pɛpɛ yi -a mu ni. 'A -ne ti, nyibli yi -hieɔe 'lu -mɔ le, -ɛ mɔ, -a 'yi 'liɔi 'li -we ba -wleɛn -ni, keɛ, -a ni 'klo, ɔa pi -hɔnhlɔn -teɛ. U ɔtui -a mu ɔhɔɛn, keɛ, -a 'ni 'kuɔɔ li.

¹⁰ E mɔ ɔhan-ti, 'u pi -aan ɔwli ɔhlɔn, keɛ, ke-ɛ ni 'mu, 'a -ne ti, ɔa ni dɔdu. 'Ki 'li nyibli 'yi, -a 'yi de -kɔ, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, keɛ, -a niɔe ni, nyibli -hɔɔɔɔ, u kuɛ de, 'ki 'u Nyɔɔɔa ye'. ɔNi 'yeɔe, -wen, -a 'yi ɔdedede -kɔ, keɛ, seyi-seyi, -a mu kɔ -tebli a pɛpɛ.

¹¹ 'A mu Koletikuɛ, -ti -bu, -ɛ ni 'li -aan ɔwli ki, -a lee ne 'a mɔɔɔ ni. -A 'yi 'a mu 'a ɔdedede 'yi ki -hlii -ni.

¹² -A mu -mɔ -bi, -a nuɛ ne 'a mu ni. Keɛ, 'a mu -mɔ -bi, a 'yi -a mu -nuɛ -ni.

¹³ 'N yi hlee 'li 'a mu -mɔ, ɔwi yi 'na 'yonu. 'Wen 'ni o: Ba lee ne -a mu -ti -mu', -ɛ ni 'li 'aan ɔwli ki, e kɔ, ba nuɛ ne -a mu, ɔwi yi, -te -a nu 'aan nuɛle.

A 'ni 'gbaa 'li kikahru

¹⁴ Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu ɔwlu yi -kuo -ni, a kɔ ɔnu 'hɔɛn-, a 'ni 'pɛɛ 'li, -ɛ diɔe nu, a 'ni ɔha 'waa 'lule-hihie ɔwien kuɛ. 'Bi de -bu, -ɛ 'sii 'u yi, e kɔ de -bu, -ɛ 'yi 'u yi 'sii -ni 'hɔɛn-, u 'yi 'liɔi 'li -we, bu bibi 'yi le. -Nyre kɔ halɔ 'hɔɛn-, u 'yi 'liɔi 'li -we, bu bibi 'yi le.

¹⁵ Yruyru, -Yusu 'Klɔɔ kɔ Satan 'hɔɛn-, u 'yi 'liɔi 'li -we, bu yuyru win' le. Nyibli -mu', -u kuo -Yusu ɔwlu yi, kɔ 'waa de -mu', -u 'yiɔi ɔwlu yi -kuo -ni, u 'yi 'liɔi 'li -we, bu kɔ ɔwluɔu ni -do.

16 'Kı 'lı Nyısva a 'kayu bu, -cı 'yı 'lı nunu-kvan
'lı -kɔ. -A mu -mɔ -bı, -a mɔ 'Klɔhienyısva a 'kayu
□nuɔ. Nyısva -mɔ -bı, ε ni 'klɔ, 'kı 'lı -a mu 'nyı,
□wı yı, -te ε nu la 'a hıhla. Ke- ε pı la:

«'Kı 'n di 'lı □nu 'nyı nı,
v kɔ 'mu 'hven-, -a mu 'v -tıte nı -do -nı,
'mu 'waa Nyısva' pa,
v 'mu 'na dakɔ' pa -we,
v 'mu 'mu da.»

17 ε nɔ- kɔ -tı, Kvkɔnyɔ Nyısva 'ε yı 'a nyibli -lee
-nı:

«Ba -hɔn 'lı nyibli -mu' 'nyı, -v 'yı 'mu -yı.

Nyibliɔv a 'mu, a kɔ □nu 'hven-,

a 'nı 'nu 'v -tıte nı -do.

A 'nı 'hreen 'lı -tebli -mu' le, -ε 'yı 'v yı 'sii -nı,

'kı 'v 'mu ye'.

ε nɔ- di□e nu, 'mu 'a mu kı wen.

18 'N di mɔ 'aan 'Baı,

a 'mu 'na 'yonv' pa.

'Mɔ 'Klıkınyısva, 'mɔ -pı win.»

7

1 'Na nınatumupv -na, -tebli a pepe a 'mu,
Nyısva pı la 'lı□ı nı, 'kı 'v -a mu -mɔ. 'A -tı, -a 'nı
'nuo 'kı yınyrede □dɔ de, -ε ni□e, 'kı -aan -plahı
'ye nı 'sii 'v yı, 'kı 'v Nyısva ye', kɔ, yınyre-tebli
a pepe, -ε nı 'lı -aan □wlı kı, -ba -ha 'lı□ı 'lı. -Aan
nınabıv bu 'sii 'v yı -tee, -ba □tuu 'v Nyısva 'v,
□wı yı, -te Nyısva nı 'a -hıhıa.

-Tı -bv, -kɔtı Pɔlv 'ε ni dɔdɔ

2 Ba nve ne -a mu. -A 'yı -ε □dɔ de -hıvan -mɔ
-nu. Mɔ, -a 'yı -ε □dɔ 'hran. Mɔ, -a 'yı -ε □dɔ -kaa
-nı, -a 'yı -ε □dɔ de -jı' -ha.

³ A 'nɩ 'yee 'lɩ, -tɛ 'n ni 'pɔpɔlɛ lɛ a -tɩ, -ɛ mɔ, 'n yɩ di 'aan 'nyrɛ. 'Bɩ 'n hla wɛnɛ nɩ de, -ɛ mɔ, -a nɔɛ nɛ 'a mɩ nɩ diaki. Ɛ 'yɩ ɔdedede -kɔ, -bɩ nuɔ, -ba 'kee nɛ 'aan nɔɛlɛ. 'Ye ɔbɩ -a 'kɩ, mɔ 'ye ɔbɩ -a yɩ -hɔnhɔn nɩ pɩ, -a -mɩɛ nɩ.

⁴ 'N yiɛ nɩ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu ɔwɩ yɩ -tɛɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɩ, 'nɩ pɩ 'aan -pli -tɛɛ. 'Ye ɔbɩ 'mɔ ɔye ɔhɩɛn diaki, 'na ɔwɩ 'nɩ -biɛ ɔhlɔn. Kɛɛ, 'n ni dɔdɔ, kɔ, 'n kɔ plɔ a bleelɛ.

⁵ 'N hla wɛnɛ nɩ, -ɛ mɔ, -a 'ye ɔhɩɛn. Mɔ, -tɛ -a nyre 'nɛ- Masɩɔvanɩblɔgba 'kwɩ, -a 'yɛɛ 'hru nɩ 'ye, 'kɩ -ba -ha 'lɩ -hɔnhɔn lɛ. 'Kla-wɩye'yɩya a gblegble, nɩ- ɔglaa mɔ 'lɩ -a mɩ lɛ, nyibli 'ɔ -wɛn mɔ -a mɩ yɩ, 'tɩ- ɔa nɛɛ mɔ ɔwɩ lɛ diaki, kɔ, ɔa yɩ mɔ huannɩ pie.

⁶ Kɛɛ, -tonyiblo a ɔwɩ 'bɩ bi ɔhlɔn, -ɛ -bɩ Nyɩsɩa, nɔ- ɔtɩ 'lɩ ɔwɩ 'kwɩ bɩ de. Nyiblo -bɩ, -ɛ mɔ Titɩ, ɛ nɔ- kɔ didie 'kwɩ Nyɩsɩa naa 'lɩ, 'ɛ ɔtu 'lɩ -a mɩ ɔwɩ 'kwɩ bɩ.

⁷ Ɛ 'yɩ dɛ nɩ -do a 'mɩ 'pa-. 'Kɩ ɛ naa 'lɩ Titɩ a pɔpɔwin 'kwɩ, 'ɛ ɔtu 'lɩ -a mɩ ɔwɩ 'kwɩ bɩ, -ɛ nuɔ, Titɩ a 'mɩ, ɛ lee nɛ -a mɩ nɩ, -ɛ mɔ, a -nyiɛ 'kɩ, 'ɛ lee nɛ -a mɩ, -ɛ mɔ, a -hɩɛ 'na 'yiye diaki, kɔ, 'aan ɔwɩ bi ɔhlɔn, 'kɩ 'ɔ yɩnyre-tɛblɩ -mɩ', a -nu a -ta', kɔ, 'a -hɩɛɛ, ba bi 'mɩ kɩ, -ba -wɔn 'na yraanyibli yɩ. -Tɛ 'n 'wɩn -tɩ a 'mɩ, -ɛ -bɩ 'na dɔdɔ bii kɩ.

⁸ 'N yiɛ nɩ, -ɛ mɔ, 'crɩɛn -mɩ', 'n ya la 'a mɩ yɩ, ɛ pɩ 'aan ɔwɩ ɔhlɔn. Kɛɛ, 'ye ɔbɩ ɛ pɩ 'aan ɔwɩ ɔhlɔn, 'nɩ 'yeɛ lɩ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɩ la 'ɔ lɛ -nɔɔ -nɩ, 'kɩ ɔbɩ ya la 'a mɩɔ yɩ. 'N -wɛ 'lɩ ɔbɩ 'ye la ɔa nɩ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɩ la 'ɔ -nɔɔ -nɩ, 'kɩ ɔbɩ ya la 'a mɩɔ

yi, -ε nu□o, 'n yi□e ni, -ε mɔ, 'na 'crɛn a 'mɔ, ε pu la 'aan □wɪ □hlɔn, 'kɪ 'lɪ ti gbi 'kwɪ.

⁹ Kεε, -tε ti nε -bu, 'n ni dɔdɔ, 'kɪ 'u 'crɛn a 'mɔ, 'n ya la 'a mɔ yi a -ta'. Ε 'yi □bu pu 'aan □wɪ □hlɔn a -tɪ 'pa-, ε 'nɪ -nu□o 'mɔ dɔdɔ. Kεε, dε- kɔ -tɪ 'nɪ ni dɔdɔ, ε nɔ- mɔ 'aan nunukɔ -hɔan -mɔ', nɔ- -bu pu 'aan □wɪ □hlɔn, 'ε nu□o, 'a hie 'u 'aan nunukɔ -hɔan a 'mɔ bu. Nyɪsɔa, nɔ- -hɔa la□a, 'kɪ 'aan □wɪ bu bi la □hlɔn, -ε di□e nu, a 'mɔ la 'u 'aan nunukɔ -hɔan bu hie. -Tε ε nɪ 'mɔ lε, -aan 'crɛn 'yi 'a mɔ dε -hɔan -mɔ -nu.

¹⁰ 'Bu mɔ, -tonyiblo a □wɪ 'bu bi □hlɔn, 'a dɔɔnɔ a nunukɔ a -tɪ, -tε Nyɪsɔa -hɔε□ε, -ε -bu □wɪ a □hlɔnbibie a 'mɔ, ε kɔ bu -hεε □nε, bu hie 'u a nunukɔ -hɔan bu. Kε- Nyɪsɔa ni nyiblo a wɔwa, 'kɪ 'u dε 'kuku a -ta'. □Wɪ a □hlɔnbibie a 'mɔ, ε 'nɪ -nu□o lɪ nyibli hɔannɔ. Kεε, nyiblo a □wɪ 'bu bi □hlɔn, □wɪ yi nyibli -mɔ', -u 'yi Nyɪsɔa -yi, □wɪ a □hlɔnbibiedu a 'mɔ, ε nɔ- ni□e, nyiblo 'ε 'kɪ, 'kɪ 'u Nyɪsɔa ye'.

¹¹ 'E mɔ □han-tɪ, □wɪ a □hlɔnbibie a 'mɔ, 'kɪ ε -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ. Ba 'ye□e -wε, -tε a -nu, 'a kɔ 'kɪ -tεε a 'lule-hihie. A tɔε □nε nyibli nɪ, -ε mɔ, a 'yi dε 'kuku -nɔε -nɪ. 'Aan dε 'kuku a 'mɔ a -tɪ, 'a pu nε 'aan dɔɔnɔ yɪ lε, 'a yi hɔannɔ pie, 'kɪ dε -hɔan □dɔ bu nu 'a mɔ a -tɪ, kɔ, 'a □mɔε 'na 'yiye lε dɪakɪ, kɔ, dε -mɔ', Nyɪsɔa -hɔε, ε nɔ- a -hɔε ba nu, kɔ, nyiblo -mɔ', -ε nu dε -hɔan, a -hɔε ba pu □nε -batɪ lε. 'Kɪ 'u 'a -nε □dedede -mɔ, a tɔɔ □nε nyibli nɪ, -ε mɔ, 'aan dabɔ 'yi 'kɪ 'lɪ dε 'kuku a 'mɔ 'nyɪ -nɪ de.

¹² 'A -tɪ, 'crɛn -bu, 'n 'crɪ la 'a mɔ -mɔ, a 'nɪ 'yee 'lɪ□ɪ, -ε mɔ, 'n 'crɪ la□a nɪ, 'kɪ 'u nyiblo -mɔ',

-ε nu δε 'kuku -mυ' a -ta'. 'N 'yι la□a 'cɾi -wε, 'kɿ 'υ nyiblo -mυ', υ nu la δε -hvan a 'mυ -mɔ a -ta'. Kee, 'n 'cɾi la□a ni, -ε di□e nu, a 'mυ υ yi -tεε, 'kɿ 'υ Nyɿsua ye', -ε mɔ, a kɔ -a mυ 'hven-, -a pε ni.

¹³ Δε a 'mυ, ε -nyi -a mυ 'kɿ diaki.

Ε 'yι δε ni -do a 'mυ 'pa-, ε 'yι -a mυ 'kɿ -nyi. -A ni dɔdυ -wε, -ε nu□o, Titu nu dɔdυ, -ε nu□o, 'aan pεpε, a -nyi□e 'kɿ diaki.

¹⁴ -Tε 'n yι la□a le, 'kɿ 'lɿ 'a mυ -mɔ, 'n pυ la 'aan -pli. 'N 'ye 'kɿ□ι ni, -ε mɔ, 'n 'yι 'aan -pli -pυ dadυ. -Tɿ a pεpε -bυ, -a yι la 'a mυ -lee -ni, ε mɔ -tɿ a -tεε □niɔ. 'Aan -pli -mυ', -a pυ la, 'kɿ 'υ Titu yι, ε mɔ -tɿ a -tεε □niɔ -wε.

¹⁵ -Tε ε di la 'lɿ 'a mυ -mɔ, a 'ble la□a kua -tεε, 'a yι la□a pie, 'kɿ 'lɿ 'a 'υ□tuule 'kwli. 'Bυ yι δε a 'mυ 'lu -mɔ le ni -hie, -ε -bɿ 'aan nυεε yι bii kle, 'kɿ 'lɿ 'a □wɿb kɿ.

¹⁶ 'N ni dɔdυ, -kɔtɿ 'n yi□e ni, -ε mɔ, 'n -wε 'lɿ □bυ kuo nε 'a mυ □wɿb yι ni, 'kɿ 'υ 'a -nε □dedede a -ta'.

8

U yι 'kukue 'wli le, -ε di□e nu, -Yusu a nyibli -mυ', -υ ni 'lɿ Sudeblɔgba 'kwli, -υ yι □hven 'ye, υ 'mυ □nv -hεε -ni

¹ 'Na 'diayɿnυ -na, -a -hve□ε ni, 'kɿ ba yι δε -mυ', -Yusu a nyibli -mυ', -υ ni 'lɿ Masɿdvanɿblɔgba 'kwli, υ -nu. Δε a 'mυ, ε tυε nε -a mυ ni, -ε mɔ, Nyɿsua nu □nv □haandε -mɔ.

² U yι 'ye la □hven diaki, keε, 'waa dɔdυ bii la kɿ. Ε mɔ □han-tɿ, 'υ yι la □hven 'ye diaki, keε, dɔdυ a -tɿ, 'υ -ha la 'wli -hυɔhυ, 'kɿ 'υ Nyɿsua a -kvan a -ta'.

³ 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, ʊ -ha la 'wli -hʊhʊɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'waa dabʊɪ hree la 'ʊ. 'Wli a 'mʊ, ʊ -ha, ɛ -hi ɔnʊ wɔn. Nyiblo ɔdʊ 'yɪ ɔnʊ -lee -nɪ, 'kɪ bʊ nu dɛ a 'mʊ, 'ʊ -di,

⁴ 'ʊ nyaa nɛ -a mʊ lɛ dɪakɪ, 'kɪ -ba -nyi ɔnʊ 'hru, bʊ pʊ 'ʊ 'waa -nɛ dabʊ, -ɛ dɪɔe nu, 'waa 'mumu, ʊ 'mʊ Nyɪsua a nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli -hɛɛ -nɪ -wɛ.

⁵ Dɛ a 'mʊ, ʊ -nu, ɛ -hi -aan 'lulɛ-hihie wɔn. Yɪ-hɛdɛ, ʊ -nu, nɔ- mɔ, ʊ -ha 'waa dɪɔnʊ nɪ, 'ʊ -nyi 'waa dɪɔnʊ Kʊkɔnyɔ -Yusu, 'tɪ- 'ʊ -wen, 'kɪ bʊ nu dɛ -mʊ', -a yɪ la ɔnʊ -lee -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsua nɪ 'a -hʊhʊa.

⁶ 'A mʊ -mɔ -bɪ, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ Titɪ, ɛ ɔtu mɔ 'aan 'wli a lɛ'kukuele -wlu, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, ɔa lee laɔa, 'kɪ bʊ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ de, -ɛ dɪɔe nu, ɔhaan-kʊan -mʊ', ɛ ɔtu la -wlu, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ɛ 'mʊɔv 'lu -yra.

⁷ 'A mʊ -mɔ nyibli -mʊ', -ʊ kɔ dɛ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'ʊ nyibli -bɪ 'ʊ, -ɛ nuɔo, a kuo -Yusu 'Kɪsʊ ɔwɔv yɪ -tɛɛ, 'a pɪ nyibli -Yusu a ɔhaantitɪe, Nyɪsua 'ɛ nuɔo, 'a yɪ -tɪ a -tɛɛ, 'a -ha 'aan dɪɔnʊ pɛpɛ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsua a -kʊan a -ta', 'a nʊɛ nɛ -a mʊ dɪakɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, 'a -tɪ, ba nu ɔhaan-kʊan -mʊ', 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ a pɛpɛ kɪ, bʊ -hi 'ʊ nyibli -bɪ 'ʊ.

⁸ -Tɪ -bʊ, 'n yɪ 'a mʊ -lee -nɪ, ɛ 'yɪ 'nyrɛ ɔhɛn, -ɛ mɔ, 'n nɪ 'ʊ 'a mʊ ke', 'kɪ ba -ha 'wli. Kɛɛ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -Yusu a nyibli -bɪ -mʊ', ʊ yɪ ɔhɪvɛnnyibli 'nɪ -hɛɛ -nɪ. 'N hlɛɔe nɪ, -ɛ dɪɔe nu, 'mʊɔv 'ye, 'bʊ mɔ, 'ba nʊɛ nɛ 'aan 'bio -tonyibli -mʊ', ɔhɪvɛn nɪ.

⁹ A yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ nu -a mʊ ɔhaandɛ 'yɪ ɔhlɔn lɛ. ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ kɔ

la -ti a 'yi'buale, 'ki 'li Nyɔsua -mɔ. Kεε, ε hie la 'u 'a -ti a 'yi'buale a 'mu bu, 'ε -he la □hɔennyɔ, -ε di□e nu, ε 'mu 'a mu -hεε -ni. Ε nu δε a 'mu ni, -ε di□e nu, 'ki 'li 'a □hɔennyɔ-hεδε a 'mu 'kwli, a 'mu nyibli -mu' -he, -u mɔ dekonɔyɔ, 'ki 'u Nyɔsua ye'.

¹⁰ -Ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ε 'yi □bu na 'a mu ke', kεε, δε 'n yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'u 'wli a 'mu a δε ki, ε nɔ- 'n mi 'a mu lee mɔ. 'Yɔ, -a -hɔn la ki, 'a mu -mɔ la yi-henyibli, -u -hɔε -bu 'kukue la 'wliye le, 'ki 'u □hɔennyibli a -ta'. Ε mɔ □han-ti □niɔ, 'a mu -mɔ yi-henyibli, -u □tu δε a 'mu -wlu. -Te ti ne -bu, ε nu -teε, 'ki ba -yra -kvan a 'mu 'lu.

¹¹ 'Kli ni -do -mu', a kɔ la, ti -mu' -kɔ 'yri a □tu la 'wli a 'mu, 'a le'kukuele -wlu, ε ni -do a 'mu, nɔ- ba 'tiε ba kɔ, a 'mu -kvan a 'mu 'lu -yra. Δε -mu', a -kɔ, ε nɔ- ba -ha.

¹² 'Bu mɔ, δε -mu', a -kɔ, 'ba yi□i Nyɔsua ni -nyi, 'ki 'li □wlu a 'ubu'wɔwle 'kwli, Nyɔsua di wen□ε ki. Kεε, 'ba 'yi δε -kɔ, Nyɔsua 'ni -hɔa□a li 'a mu □dedede.

¹³ 'Aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -ε mɔ, 'a mu -yi □hɔen 'ye, 'ki 'u nyibli -bi a -ta', -ε di□e nu, nyibli a 'mu, u 'mu plɔ a bleε kɔ. 'Uɔn-, 'n -hɔε□ε ni, 'ki nyibli a pepe bu wɔnwɛen' ble.

¹⁴ Ti -bu 'yri, a kɔ didi-tebli -hɔhɔi. 'A -ti, ε nu -teε, 'ki ba -nyi nyibli -mu', -u 'yi diide -kɔ. -Nyɔwɔ -bi 'kwli, 'bu mɔ, 'ba 'yi δε -kɔ, 'waa 'mumu, 'bu kɔ δε, u 'mu 'a mu -hεε -ni -we. Ε nɔ-di□e nu, a 'mu ble -wɔnwɛen -ni.

¹⁵ Ε nɔ- u 'cru la 'li Nyɔsuacriεn 'kwli, -ε mɔ:
«Nyibli mu ni, 'u 'ti diide le,
nyibli -mu', -u yi 'a -hɔhɔi le 'ti,

'u di de, 'u □mla,
 'a □dedede 'e 'yi bu -hie,
 kɔ, nyibli -mu' -u 'yi de -huohu le 'ti,
 'u di de -we, 'u □mla.»

-Ba yi 'wli a □to a pule

¹⁶ Nyiblo -bu, -e mo Titu, e -ha 'a dionu nu, -e di□e nu, e 'mu 'a mu -hee nu, □wu yi, -te -aan 'mumu, -a -hwe -ba nu 'aan -heee. Nyisua, no-pu 'li□i de a 'mu □wlu ki. De a 'mu a -ti, -a yi -nyi Nyisua 'wio.

¹⁷ Titu a 'mumu, de -bu, -a -hua□a, -e mo, bu mu 'li 'a mu -mo, e wen□e ki. Kee, e 'yi -ba -hua□a a -ti nu -do 'pa-. 'A 'mumu a 'mu, e -yra 'li□i 'a □wlu ki nu, 'ki bu mu 'li 'a mu -mo, -e nu□o, e -hwe□e nu diaki, 'ki bu -hee ne 'a mu.

¹⁸ -A □tui□e nyiblo -mo. Nyiblo a 'mu, -Yusu a nyibli a pepe pi□i 'nyre le, -kotu e yi -Yusu a □haantitie nyibli a pule.

¹⁹ E 'yi de nu -do a 'mu a -ti 'pa-, -a 'ni -lee□e 'li□i 'a mu -mo. 'Cu e a nyibli -ha□a nu, -e di□e nu, e ko -a mu 'hwen-, -a 'mu 'dagbi' le mu, e 'mu -a mu -hee nu, -a 'mu 'wli le 'kukue -ni. □Haan-kuan a 'mu, e yi -nyi -aan Kukonyo -ti a 'yi'bobua, ko, 'e tve □ne nyibli, -e mo, -a -hwe -ba -hee □nu.

²⁰ 'Wli a 'mu, -a di le 'kukue -ni, e di 'ni -hu. 'A -ti, -a di □tu□o 'yie -tee, -e di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha -aan 'nyre di, -e mo, -a 'yi 'a □to -ko.

²¹ -A -hwe -ba nu de -mu', -e no yi, 'ki 'u Nyisua ye', ko, 'ki 'u nyibli ye' -we.

²² Nyibli nu 'hwen a 'mu, -a pi □nu nyiblo -bi ki. Nyiblo a 'mu, -a nu 'a 'yi□teewu -huohu, □a yi□i 'ye, -e mo, e -he 'a dionu nu, 'ki 'u Nyisua a -kuan

a -ta'. -Te ti ne -bu, e -ha 'a dionu ni de, -koti e 'wɪn yɪnɔ-ti, 'ki 'u 'a mu ki.

²³ Titɪ -mɔ -bi, e mɔ 'na -kɔannunyo □nɪɔ. E kɔ 'mu 'hɛn-, -a mu ni -kɔan, 'ki 'u 'a mu -mɔ. E kɔ nyibli ni 'hɛn a 'mu 'hɛn-, u nu- di 'lɪ di. 'Cɔe a nyibli, nu- -ha □nu, 'ki bu di 'lɪ 'a mu -mɔ. Nyibli 'bu yɪ 'waa □haan-kɔan ni 'ye, -e -bi u yɪ -nyi -Yusu 'Kɪsu -ti a 'yi'buale.

²⁴ Ba tɔɔ □ne nyibli a 'mu, -e mɔ, a nuɛ □nu ni, 'cɔe a gblegble a nyibli -mu', -u -ha □nu, u 'mu□u yi, -e mɔ, □haan-tɪ -mu', -a -hla, 'ki 'u 'a mu ki, e mɔ -ti a -tɛɛ □nɪɔ.

9

Pɔlv hɛ lɛ'kukuewli a -ti de

¹ 'N 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, □bu 'cɪu ne 'a mu -mɔ, 'ki 'u 'wli -mu', -a di -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli yɪ gba a -ta',

² -e nu□o, 'n yi□e ni, -e mɔ, 'aan 'mumu, a -huɛ□e ni, ba -hɛɛ □nu. 'N pɪ 'aan -pli, 'bu mɔ, nyibli -mu', -u ni 'lɪ Masɪdɔanɪblɔgba 'kwli, 'nɪ yɪ 'lɪ □nu -mɔ ni -hlee -ni. Ke- 'n pɪ: «'Yɪu, -a -hɔn -mɔ ki, Nyɪsɔa a nyibli -mu', -u ni 'lɪ Koletɪdɪɔ 'kwli, 'ki 'lɪ Akaɪblɔgba 'kwli, u -yra la□a ni, 'ki bu -hɛɛ la Nyɪsɔa a nyibli -mu', -u ni 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli.» 'Bu mɔ, 'nɪ yɪ 'pɔple lɛ ni ni, -e -bi nyibli -huɔhuɪ, 'ki 'lɪ □nu 'nyi, u -huɛ□e ni -wɛ, 'ki bu -hɛɛ □nu.

³ E nɔ- nu□o, 'mu nyibli ni ta a 'mu bu tɛ, u 'mu 'lɪ 'a mu -mɔ di, 'a -ti, ti bu ni ke', ba 'kukue 'wli a 'mu lɛ, -koti 'n lee nyibli -bi ni, -e mɔ, a di□e 'nɪ nu. 'Bu mɔ, 'ba nu□o, □ba nyre -hɔan 'lɪ 'a mu -mɔ, 'aan -pli -bu, 'n -pɔ, e 'yɪ 'lɪ□ɪ -wɛ, bu mɔ hɪ.

⁴ 'Bu mɔ, nɔ- ɛ 'yɪ pa, ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri 'n kɔ Masɪɔvanɪblugba a nyibli 'hʊɛn-, -a di 'lɪ 'a mʊ -mɔ di, 'ba 'yɪ 'wli a 'mʊ lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ -bɪ -tʊ di 'mʊ 'nɪ nu, 'kɪ 'ʊ ɔnʊ ye', -kɔtɪ -a lee ɔnʊ nɪ, -ɛ mɔ, a di -wɛ -mɔ, 'tɪ- -a 'mʊ 'lɪ nyre. 'N yiɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'ba 'yɪ -mɔ -wɛ, -tʊ di 'a mʊ 'nɪ nu -wɛ, 'kɪ 'ʊ ɔnʊ ye'.

⁵ -Tɛ 'n -hie 'lu lɛ, -ɛ -bɪ 'n 'yeɔe nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ ɔbʊ tɛ nyibli nɪ ta a 'mʊ bʊ, bʊ 'nyɛɛ 'hru, bʊ di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'tɪ- 'mʊ ɔnʊ ɔwien kʊɛ. 'N -hʊɛɔe nɪ, 'wli -mʊ', a pʊ lɛ, a di -ha, ba 'kukueɔe lɛ. ɛ nɔ- diɔe nu, 'bʊ mɔ, 'nɪ nyre 'lɪ 'a mʊ -mɔ, -ɛ -bɪ a -wɛ 'a lɛ'kukuele -mɔ. ɛ nɔ- diɔe nyibli -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, a -ha 'ʊɔ ɔwɪ kɪ, ɛ kɔ, nyiblo ɔdʊ 'yɪ 'ʊ 'a mʊ ke' -nɪ, 'a 'yɪɔtɪ -ha, 'kɪ 'lɪ 'jɛke 'kwli.

Nyɪsʊa yɪ -nyi -a mʊ kʊkɔ-tɛbli, -ɛ diɔe nu, -a 'mʊ 'ʊ -ha -wɛ, -a 'mʊ -aan 'bio -tonyibli -nyi

⁶ -A 'blikʊɛ wɛn 'nɪ: «-Tɛ -ci yɪ 'mʊ nɪ, kɛ- 'a 'kwli a -kʊbʊ yɪ 'mʊ nɪ -wɛ.»

⁷ 'N -hʊɛ ɔbʊ lee nɛ 'a mʊ -tɪ, 'kɪ 'ʊ 'wli -mʊ', a di -ha a dɛ kɪ: 'A -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'ʊ, dɛ -mʊ', 'a ɔwɪ pʊ lɛ, bʊ -ha, ɛ nɔ- bʊ -ha. 'Bu yɪɔtɪ nɪ -hɛ, ɛ 'nɪ 'haa 'lɪɔtɪ, 'kɪ 'lɪ ɔwɪ a lɛnaale 'kwli, ɛ kɔ, nyiblo ɔdʊ 'nɪ 'naa 'lɪɔtɪ ke', 'kɪ bʊ -haɔa. Kɛɛ, bʊ -haɔa, 'kɪ 'lɪ ɔwɪ a 'ʊbʊ'wʊwɛ 'kwli, -ɛ nuɔo, nyiblo -mʊ', -ɛ -hɛ dɛ, 'kɪ 'lɪ ɔwɪ a 'ʊbʊ'wʊwɛ 'kwli, nɔ- Nyɪsʊa nʊɛ -nɪ.

⁸ Nyɪsʊa kɔ 'klɪ, 'kɪ bʊ -nyi 'a mʊ -tɛbli -hʊɔhʊɪ, -ɛ di 'ʊ -tɛbli -mʊ', a -hʊɛ 'ʊ -hi. -ɛ -bɪ a di kɔ -tɛbli -hʊɔhʊɪ, a 'mʊɔv ɔhaan-kʊan a gblegble 'yri -nuu -nɪ,

⁹ ɔwɪ yɪ, -tɛ ʊ nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

«□Haannyiblo ni □hυennyibli □haande -mɔ,
'ε yi □nu -tebli le -nyi.

ε 'tε 'cibi 'υ □haande a nunuo.»

¹⁰ Nyɩsɩba, nɔ- yi nyibli 'dɔdɔ-tebli kɔ dii-tebli, υ yi di 'hɛn- -nyi. ε di -nyi 'a mu kɔkɔ-tebli -hɔhɔ -wε, 'tɩ- ε 'mu□υ nu, kɔkɔ-tebli a 'mu, ε 'mu wlo, -ε di□e nu, a 'mu □haan-tebli -hɔhɔ nyibli 'yi □hlɔn le nu.

¹¹ ε di nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlɔn le, -ε di□e nu, a 'mu 'a -hɔhɔ nyibli le -nyi. 'Bɔ mɔ, 'ba yɩ□ɩ nɩ ni, kɔ, 'ba yɩ 'aan 'wli nyibli -mu', □hɩɛn ni yɩ nɩ gbe, -ε -bɩ nyibli -hɔhɔ di -nyi Nyɩsɩba 'wio, 'kɩ 'υ dε -mu', a yi □nu -nyi a -ta'.

¹² 'Wli -mu', a di -ha, ε 'yi ba -hεε Nyɩsɩba a nyibli, -υ nɩ 'lɩ Sudeblugba 'kwli nɩ -do a -tɩ 'pa-, kεε, dε a ni, 'a -tɩ, nyibli -hɔhɔ di -nyi Nyɩsɩba 'wio.

¹³ □Haan-kɩan -mu', a di nu, nɔ- di□e nyibli -tɔɔ -nɩ, -ε mɔ, a mɔ □haannyibli □nɩɔ. -Tε a -nu, 'a 'ble -Yusu 'Kɩsɩ a □haantitɩe -mu' kɩa, 'a □tɩi 'υ□υ 'υ, nyibli -hɔhɔ di dε a 'mu 'nɩ 'ye, υ 'mu Nyɩsɩba 'nyre le pɩ. U kɔ bɩ pɩ□υ 'nyre le -wε, -tε a ni, 'a ni □nu □haande -mɔ, 'a yi □nu -tebli le -nyi, 'kɩ 'lɩ □wɩ a yɩnɩɔ 'kwli, kɔ, 'a yi nyibli a pεpε -hεε -nɩ.

¹⁴ Dε -mu', a di □nu -nyi, ε di □nu 'nɩ -tɔɔ -nɩ, -ε mɔ, Nyɩsɩba nu 'a mu □haande -mɔ dɩakɩ, 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwli. □Haande a 'mu, ε nɔ- yi 'a mu -hεε -nɩ, 'kɩ ba nu □haan-kɩan a 'mu. Nyibli 'bɩ yi dε a 'mu nɩ 'ye, υ kɔ bɩ nɩε nε 'a mu dɩakɩ, kɔ, υ 'mu Nyɩsɩba da, 'kɩ 'υ 'a mu -mɔ.

¹⁵ -Ba -nyi Nyɩsɩba 'wio, -ε nu□o, ε -nyi -a mu 'a 'Yu, 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwli. Dε a 'mu, ε -nu, ε -hi -a mu wɩn.

10

*Nyɩsua -nyi Pɔlv 'kli, -ε nu□o, ε mɔ -Yusu 'Klɩsɩ
a -mɔnanyɔ* □nɩɔ*

¹ 'Mɔ Pɔlv, □bɩ na 'kɩ 'na -tɩ -mɔ lɛ, -ε nɩ 'mɩ
□wlv yɩ. 'Kɩ 'lɩ 'a mɩ 'nyɩ, nyibli wɛn 'nɩ, 'n kɔ
'a mɩ 'hɛn-, □ba nɩ 'v -tɩtɛ nɩ -do, 'n yɩ pie 'aan
hɩannɩ, kɛɛ, 'nɩ -hɔn 'kɩ 'v 'a mɩ 'hɩɩ, -ε -bɩ 'n
'kee hɩannɩ a pipie nɩ, 'nɩ klaa nɛ 'a mɩ 'yɩ, 'bɩ
mɔ, 'nɩ yɩ 'a mɩ -mɔ nɩ 'cɩɩ -nɩ. -Tɛ -Yusu 'Klɩsɩ
a □wlv 'yɔpɔ -nɩ, kɔ, ε nɔ yɩ, 'kɩ 'lɩ □wlv nɩ -do a
'mɩ 'kwli,

² 'n nyɛɛ nɛ 'a mɩ lɛ, ba 'cɩcɩ 'aan 'lulɛ-hihie, -ε
di□e nu, 'bɩ mɔ, 'nɩ di 'lɩ 'a mɩ -mɔ, a 'nɩ □ha□a
nu, 'nɩ □ha 'a mɩ 'yɩ kla. ε kɔ nyibli -bɩ, 'v nɩ 'lɩ 'a
mɩ 'nyɩ, 'v nɩ hɩ, 'v pɩ lɛ, 'mɔ nɩ -kɩan, -wɛn 'klɔ
kɩ a nyibli. 'Bɩ mɔ, 'nɩ di 'lɩ 'a mɩ -mɔ, nyibliɩɩ
a 'mɩ, 'kɩ -mɩ', Nyɩsua -nyi 'mɩ, ε nɔ- 'n di nu,
'mɩ 'lɩ 'waa 'yɩ bɩ kɩa.

³ ε mɔ □han-tɩ, -a nɩ 'nɛ- 'klɔ -bɩ kɩ. Kɛɛ,
-wɩnwɔn, -a yɩ -wɔn, ε 'yɩ 'klɔ -bɩ kɩ a nyibli
a -wɩnwɔn yɩ 'wɩ.

⁴ Ta-wɔn-tebli, -a nɩ, □a yɩ -wɔn, ε 'yɩ 'klɔ -bɩ
kɩ a ta-wɔn-tebli 'pa-. 'Kɩ -aan ta-wɔn-tebli -hɛn
'lɩ Nyɩsua -mɔ, 'tɩ- 'ε nɩ 'kɩ kɩ, 'ε -wɛ 'lɩ bɩ nyre
Nyɩsua a yraanyibli a bɩnɩlɛ yɩ, bɩ -ha 'v 'waa
'mumu 'hru wɔn. ε nɔ- -a nɩ, □a kɛ hɩlɛkɔnyibli,
-v pɩ gblɛ a wuntɔ yɩ,

⁵ 'tɩ- nyibli a pɛpɛ -mɩ, -v 'yɛɛ 'lɩ 'waa dɩɔnɩ,
ε nɔ- -a nɩ, □a 'wɩwɩlɛ 'waa 'lulɛ-hihie -mɩ, -ε kɛ
nyibli yɩ, 'kɩ bɩ yɩ Nyɩsua, □a pɩ win, -a 'mɩ nyibli
a 'lulɛ-hihie 'cɩcɩ -nɩ, -ε di□e nu, v 'mɩ 'v -Yusu
'Klɩsɩ 'v □tuu -nɩ.

6 'Bu mɔ, 'ba tɔɔ ne -a mu, -e mɔ, a ɔtui 'u -a mu ni, e ɔhen 'nyre, -e mɔ, -a -we -mɔ, 'ki nyibli a pɛpɛ -bi -mu', -u ni 'li 'a mu 'nyi, -u 'ye ni ɔtuu 'u -a mu 'u, -ba puɔ ɔnu -bati le.

7 A 'ni -yruɔ -ti a 'ma le -tɛɛ. 'Bu mɔ, nyiblo 'bu pu le, -e mɔ, e mɔ -Yusu 'Klɩsu a nyiblo ɔnuɔ, bu kɔ 'a yiyie, -e mɔ, 'na 'mumu, 'mɔ -Yusu a nyiblo ɔnuɔ -we.

8 ɔHɩan -mɔ de, Kɔkɔnyɔ -Yusu -nyi 'mu 'kli. E -nyi 'mɔɔ ni, -e diɔe nu, 'mu 'a mu -heɛ -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyɩsa a 'hru wlɔn. E 'yi 'aan bu-we-ti 'pa-, e 'yi 'mɔɔ -nyi. -Bakle, 'kli a 'mu, e -nyi 'mu, 'n pu 'a -pli diaki. Keɛ, de a 'mu a -ti, -tuɩ 'ni -nuɔ 'mu.

9 Keɛ, 'ni -hɔaɔa liɔi, ba -hieɔe 'lu -mɔ le, -e mɔ, 'bu mɔ, 'ni yi 'a mu -mɔ ni 'cru -ni, 'mu 'li 'a mu huannu 'kwli le pu a -ti ɔnuɔ.

10 Ke- nyibli -bi pi, u wen: «'Bu mɔ, Pɔlu 'bu yi -a mu -mɔ ni 'cru -ni, -tebli -mu', -e kla 'mu, e nɔ- e yi -a mu -lee -ni -ba nu, kɔ, 'e yi -a mu -mɔ 'ple. Keɛ, 'bu mɔ, 'a 'mumu, 'bu ni 'ne- -a mu 'nyi, -e -bi e yi pie huannu, 'e ni nyai, 'a puɔwin 'yi 'kli -kɔ.»

11 Nyibli -mu', -u ni 'pupe le, bu kɔ 'a yiyie, -e mɔ, -ti -bu -a 'cru 'li -aan 'cruɩ 'kwli, -a ye 'a mu ye, ɔba di 'li 'a mu -mɔ, e nɔ- -a di nu.

12 Nyiblidu a 'mu, u deɛ 'waa diɔnu nyibli gbagbi. -A mu -mɔ -bi, -a 'yi 'liɔi 'li -we, -ba hlaɔa, -e mɔ, -a kɔ ɔnu 'hɔen-, -a ween ni, mɔ, -a 'yi 'liɔi 'li -we, -ba pu 'li ɔnu -aan diɔnu yi. 'Waa diɔnu u te 'li -mɔ le, 'u hleɔe, -e mɔ, u mɔ nyibli gbagbi ɔnuɔ, 'ti- 'u pi 'waa diɔnu 'waa diɔnu yi. Nyibli a 'mu, u 'yi 'lule-hihie -kɔ.

¹³ -A mu -mɔ -bɪ, -kvan -bu, Nyɪsua -nyi -a mu, ε ni -do, nɔ- kɔ -pli -a pɪ. -A 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, -ba pu ɔdedede a -pli de. -Kvan a 'mu, Nyɪsua -nyi -a mu, 'a bu -bɪ, ε nɔ- mɔ -ba di 'lɪ 'a mu -mɔ -wɛ.

¹⁴ 'A -tɪ, -tɛ -a di la 'lɪ 'a mu -mɔ, 'kɪ -a 'mu -Yusu 'Kɪsɔ a ɔhaantitɛ -mu' pu, -paɔn -mu', Nyɪsua tɔɔ nɛ -a mu, -a 'yɪɪ lɛ -hi.

¹⁵ 'A -tɪ, -kvan -mu', nyibli -bɪ ni, -a 'nɪ -nuɔ lɪɪ, -a 'nɪ -puɔ lɪ -aan dɔɔnɔ a -pli, 'kɪ 'v -kvan a 'mu a -ta'. -Kvan -mu', v ni, ε 'yɪ 'lɪ de -mu', Nyɪsua pu lɛ -ba nu 'kwli -nɪ. Kɛɛ, -a yɪɪ nɪ, kɔ, ɔa yɪɪ -ple, -ɛ mɔ, 'aan ɔwɔ a yɪkuɔlɛ, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsɔ -mɔ', ε di bii klɛ, -ɛ diɪ nɪ, -aan -kvan -mu', -a ni, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, ε 'mu klɛ -bii -nɪ -wɛ. Kɛɛ, -a 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, de -mu', Nyɪsua pu lɛ -ba nu, -ba -hiɪ lɛ.

¹⁶ 'Bu mɔ, 'bu -hi, -a di kɔ 'hru, 'kɪ -ba -hi Kolɛtɪdɔ lɛ, -ba mu 'lɪ 'blɔgbɪ -bɪ 'kwli, -v kɔ 'kwli v 'yɛɛ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ nɪ 'wɪn -nɪ, -a 'mu 'lɪ 'a ɔhaantitɛ -mu' 'lɪ -puɔ -nɪ. -A 'nɪ -hɔaɔa lɪ -ba pu -aan dɔɔnɔ a -pli, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyibli -bɪ ni 'a nunuo, 'kɪ 'v -kvan -mu', -v -bɪ ni a -ta'.

¹⁷ Kɛɛ, v 'crɪ laɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: «Nyiblo -mu', -ɛ -hɔɛ -bu pu ɔdedede a -pli, de -mu', Kɔkɔnyɔ Nyɪsua nuɔ -mɔ, ε ni -do, nɔ- kɔ -pli bu pu.»

¹⁸ 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyibli -mu', -v pɪ 'waa dɔɔnɔ 'nyɪɛ lɛ, nyibliɔ a 'mu, Nyɪsua 'nɪ -wɛnɪ lɪ ɔnɔ kɪ, kɛɛ, nyibli -mu', 'a ɔgbɛv, ε pɪ 'nyɪɛ lɛ, nu- ε yɪ kɪ wɛn.

11

Nyibli -mu', -v 'yɪ ɔhaan-mɔnanyv 'pa-*

¹ 'N di hlee 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ɔwɪ yɪ, nyiblo -bɔ, -ɛ kɔ 'lɪ -hɔn 'ɔ 'hru wɔn. 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, ba wɛn, ɔbɔ nu 'pɔplɛ lɛ.

² 'Kla 'yɛɛ 'mɔ -wliye, 'aan -tɪ, -ɛ nu ɔ, nyibli nɪ 'ɔ, 'ɔ kɛɛ nɛ 'a mɔ. 'Kɪ 'kla-wliye'yɪya a 'mɔ, ɛ -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ. ɔBɔ pɔɔ 'yɪ nyrɔyɪ a dɛ yɪ: 'N pɔ 'a mɔ 'kɪbɪa kɪ, -ɛ di ɔ nu, a 'mɔ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ 'a -nɛ tɪ, ɔwɪ yɪ 'yɪ nyrɔyɪ -mɔ', 'n pɔ lɛ, 'mɔ nyɪbɛyɪ ɔdɔ -nyɪ, ɛ 'mɔɔ kɔ. Nyɪbɛyɪ a 'mɔ, 'a 'nyɛ mɔ -Yusu 'Kɪsɔ.

³ Hɔannɔ ni 'mɔ nɪ, 'kɪ nyiblo ɔdɔ bɔ kaa nɛ 'a mɔ, -ɛ di ɔ nu, a 'mɔ 'ɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'hru bɔ hɛ. Bɔ bi 'lɪ 'a mɔ 'kwɪ, -tɛ hɛ nu la, 'ɛ 'yɪya la 'ɔ nɔgba -mɔ', -ɛ mɔ ɛfɔ 'hɔɪ bɔ, 'ɛ kaa la ɔa, 'kɪ 'lɪ ɔyɛ 'kwɪ.

⁴ 'N yɪ pie hɔannɔ, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta', -ɛ nu ɔ, 'a -nɛ hitɔnyɔ -bɪ 'bɔ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, a yɪ wɛn ɔ kɪ, 'kɪ bɔ tɔɔ nɛ 'a mɔ. Tɔɔwin a 'mɔ, hitɔnyɔ a 'mɔ, ɔ tɔɛ -nɪ, 'kɪ 'ɔ -Yusu kɪ, ɛ kɔ -aan -nɛ 'hɔn-, ɔ 'yɪ dɛ nɪ -dɔ 'pa-. -Hihiudɔ -mɔ', -kɔtɪ ɔ hɛ, ɛ 'yɪ Nyɪsɔa a -Hihiu* -mɔ', -ɛ bi la 'ɔ 'a mɔ ke' 'pa-, kɔ, ɔ 'nɪ -pɔɔ lɪ -Yusu a ɔhaantɪe -mɔ', a kɔo la ɔwɪ yɪ. Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mɔ, 'a pɪ ɔnɔ nɔa yɪ bɔ.

⁵ 'A mɔ -mɔ -bɪ, a wɛn 'nɪ, nyiblidɔ a 'mɔ, ɔ mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ gbagbɪ ɔnɔ. Kɛɛ, 'n pɔɔ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, ɔ 'yɪ 'ɔ 'mɔ 'ɔ -hi.

⁶ -Baklɛ, -tɛ ɔ nɪ 'pɔplɛ, kɛ- 'n 'yɛ nɪ nu 'pɔplɛ. Kɛɛ, 'bɔ mɔ Nyɪsɔa a -tɪ a leyuyruo ɔnɔ, 'n yru ɔ lɛ -tɛɛ. Dɛ a 'mɔ, 'n tɔɔ nɛ 'a mɔɔ nɪ -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ tɪ -hɔhɔɪ 'kwɪ.

⁷ Ti -hi la a ti 'yɪ, -tɛ 'n pɪ la 'a mɔ Nyɪsɔa a ɔhaantɪe -mɔ', 'nɪ -hɔa ɔa la 'a mɔ 'wɪ lɛ. Kɛɛ, 'aan -tɪ, 'nɪ ɔtɔɛ la 'lɪ 'na dɔnɔ, 'nɪ yɪ la 'na

dɔɔnɔ lɛ -kikle -nɪ, -ɛ di□e nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ, a 'mɔ Nyɪsɔa a nyibli -hɛ. □Bɪ dɛ a 'mɔ, 'n ni la, ɛ nyre la yɪ? 'Uɔn-, ɛ 'yɪ la yɪ -nyre.

⁸ Ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n nɪ la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, Nyɪsɔa a nyibli -bɪ, nɔ- yɛ la 'mɔ 'wli yrɛ, ɛ 'yɪ 'a mɔ 'pa-. 'N nu la□a nɪ, 'ɔ -hɛ la □hɪvɛnnyibli, -ɛ di□e nu, 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ.

⁹ Ti a 'mɔ 'yri, 'n 'yɪ la dɛ -kɔ. Kɛɛ, 'nɪ -hɔa□a la 'a mɔ □dedede. -Yusu a nyibli -mɔ', -ɔ nɪ 'lɪ Masɪɔvɔnɪbɔgbɔ 'kwli, ɔ nɔ- yɛ la 'mɔ -tɛblɪ -mɔ', 'n 'yɪ la -kɔ yrɛ. Ti -mɔ' -kɔ 'yri 'n 'yɪ la dɛ -kɔ, 'nɪ -hɔa□a la 'a mɔ □dedede, kɔ, 'n yɪ□e nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, □bɔ -hɔa 'a mɔ □dedede.

¹⁰ 'N pɪ 'na dɔɔnɔ a -pli, -kɔtɪ 'kɔ -mɔ 'kɔ, 'nɪ -gbɔ□a lɪ 'aan 'wli. 'Tɪ- nyiblo □dɔ, 'kɪ 'nɛ- Akaɪbɔgbɔ 'kwli, ɛ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ ka 'mɔ yɪ, 'kɪ □bɔ pɔ 'na dɔɔnɔ a -pli, dɛ a 'mɔ, 'a -tɪ. -Tɪ -bɔ, 'n hɪɛ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyrɛ 'kwli, -ɛ nɪ 'lɪ 'mɔ 'lɪ, ɛ mɔ sɛyɪ a -tɪ □nɔ.

¹¹ 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ 'pɔplɛ lɛ nɪ ni, □bɪ ɛ □hɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'a mɔ -nɔɛ -nɪ? 'Uɔn-, Nyɪsɔa yɪ□e nɪ, -ɛ mɔ, 'n nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ.

¹² 'N 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, □bɔ wɛn, 'kɪ □bɔ kɔ 'aan 'wli blɛ. Kɛ- 'n di 'a nunuo nu, 'a -nɛ ti, -ɛ di□e nu, hɪtɔɔnyɔ -mɔ', ɔ 'nɪ □ha 'hru 'ye, 'kɪ bɔ pɔ 'waa dɔɔnɔ a -pli, -ɛ mɔ, -tɛ 'n ni -kɔvɔn a nunuo, kɛ- ɔ ni -kɔvɔn a nunuo -wɛ.

¹³ Hɪtɔɔnyɔ a 'mɔ, ɔ 'yɪ -Yusu a -tɛɛ a -mɔnanyɔ 'pa-. U kɛɛ nyibli nɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa -kɔvɔn 'kwli, 'ɔ yɪ -Yusu 'Kɪsɔ a -mɔnanyɔ wɔn lɛ -hree -nɪ.

¹⁴ Dɛ a 'mɔ, ɛ 'nɪ 'kɛɛ 'lɪ 'aan □wɪ lɛ, -ɛ nu□o, Satan a 'mumu, ɛ yɪ -hre Nyɪsɔa a lɛlenyɔ wɔn lɛ -wɛ.

15 'A -ti, ε 'nɪ 'kεε 'lɪ 'aan ɔwɪ lɛ, 'bɔ mɔ, Satan a -kvannunyibli 'bɔ yɪ Nyɪsɔa a -kvannunyibli -mɔ', -v ni dɛ -mɔ', Nyɪsɔa -hɔɛ wɔn lɛ nɪ -hree -nɪ. Lɛ'ɔɔ-nyrɔwɔ 'kwɪ, Nyɪsɔa a -bati di ɔnɔ 'nɪ klɔ, dɛ -hɔan -mɔ', v -nu a -ti.

Pɔlv yɪ 'ye ɔhɔɛn, -ε nuɔ, ε mɔ -Yusu a -mɔnanyɔ ɔnɔ*

16 'N nɪnɛ ɛ kɪ: Nyiblo ɔdɔ 'nɪ 'yee 'lɪɔ, -ε mɔ, 'na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. Mɔ, 'ba pɔ lɛ, -ε mɔ, 'na 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn, -ε -bɪ ba -ha 'mɔ mɛ lɛ, ɔbɔ pɔ 'na dɔnɔ a -pli dɛ gbe dɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ a nɪ, 'a yɪ wɛn, 'kɪ nyibli -bɔ, -v kɔ 'lɪ -hɔn 'v 'hru wɔn lɛ, bɔ pɔ 'waa dɔnɔ a -pli.

17 'Na -pli -bɔ, 'n mɪ pɔ mɔ, ε 'yɪ Kɔkɔnyɔ 'pa-, ε 'yɪ 'mɔ -lee -nɪ, ɔbɔ nuɔ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ 'na dɔnɔ a -pli nɪ pɪ, 'n yɪ 'nɪ 'plɛ, ɔwɪ yɪ nyiblo -mɔ', -ε kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn.

18 Kεε, 'n yɪɔ 'nɪ 'ye, -ε mɔ, nyibli -hɔɔhɔ pɪ 'waa dɔnɔ a -pli, 'kɪ 'v 'klɔ -bɔ a -tɛblɪ a -ta'. 'A -ti, 'na 'mumu, 'n di pɔ 'na -pli -wɛ.

19 A wɛn 'nɪ, a kɔ ɔtɔ. Kεε, 'ba 'ye nyibli -mɔ', -v kɔ 'lɪ -hɔn 'v 'hru wɔn lɛ, 'a yɪ ɔnɔ kɪ wɛn, 'v tɔɛ nɛ 'a mɔ,

20 'v ni 'a mɔ 'waa ɔkoyɔ -mɔ' 'v yɪ 'lɪ 'a mɔ lɛ -didi -nɪ, 'v kεε nɛ 'a mɔ, kɔ, 'v yraa nɛ 'a mɔ, 'v ɔtui 'a mɔ ɔhɔɛn, 'v -hɛ 'a mɔ 'yɪ lɛ.

21 'Mɔ -bɔ, 'n 'yɪ 'klɪ -kɔ, 'kɪ ɔbɔ di 'aan naalɛ lɛ nu. A kɔ 'v ɔwɔn.

'N 'tɪɛ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ 'plɛɛ -nɪ, -wɛn nyiblo -bɔ, -ε kɔ 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. -Tɛblɪ nɪ -do -mɔ', -kɔtɪ nyibli a 'mɔ, 'v pɪ 'waa dɔnɔ a -pli, ε nɪ -do a 'mɔ, ε nɔ- kɔ -ti, 'mɔ 'na dɔnɔ a -pli pɔ -wɛ.

22 U wen 'ni, v mo -Juukve* □niɔ. 'Na 'mumu, 'mo -Juukveyu □niɔ -we. U wen 'ni, v mo Yisraekve □niɔ, -v mo Nyisva a dako. 'Na 'mumu, 'mo Yisraekveyu □niɔ -we. U wen 'ni, v mo Abrahamv a 'yonv a 'yonv □niɔ. 'Na 'mumu, 'mo Abrahamv a 'yonv a 'yu □niɔ -we.

23 U wen 'ni, v mo -Yusu 'Klɩsv a -kvannunyibli □niɔ. 'Na 'mumu, -Yusu 'Klɩsv a 'mv, nɔ- kɔ -kvan 'n ni, 'ti- 'ni ni -kvan a 'mv diaki, 'ni -hi 'v □nv 'v. 'N pi 'ki win, -wen niblɩnyɔ. 'N nu -kvan diaki, 'ε -hi 'v □nv. -Te v nu 'na □ji' a lepɔpɔv, ε -hi 'v □nv ni, 'v bi 'mv diaki, 'ε -hi 'v □nv 'v. 'N naa 'li 'kɔkɔv 'nyi, 'ni -hi 'v □nv 'v,

24 -Juukve a ye'nanyv 'v nu 'na lɔkve biiwɩ ni □hun. 'A -ne 'wɔ, v kɔ bv -nyi 'mv lɔkɔwɩ a (39) -wlv □tu 'v -pu □tu 'v □hɩan-do;

25 Romakve a ye'nanyv 'v nu la tugbeyε, 'v nu 'na biiwɩ ni ta. ε kɔ la 'wɔ -bi, nyibli 'v pv la 'mv 'hi -mo le, -ε di□e nu, v 'mv 'mv 'la. 'Mu'kwilinaawɩ ni ta -bv, 'n -nu, 'mu a 'mv, v we la ni, 'ni bi la 'nie. ε kɔ la ti □dv, 'ni -hi la 'li -nyrɔwɔ 'mumu kɔ 'tolɔwɔ 'mumu, 'ki 'li 'yru -mo.

26 'Kɩ 'li 'na 'dagbɩ kasɩ 'kwli, 'n yɩ 'ye □hɩen diaki, 'nie a 'yiyi-ti, 'ni yɩ □hɩen 'ye, -balɔnyibli a -ti, kɔ, 'na diɔnv a dako, -v mo -Juukve, 'v □tui 'mv □hɩen -we, v kɔ dako -mv', -v 'yɩ -Juukve 'pa- a nyibli 'hɩen-. 'A -ne -tite, 'n di 'v -naa -ni, 'n kɔ □bv 'ye □hɩen, 'ki 'li 'du 'kwli, 'ki 'li 'wan 'kwli, kɔ 'ki 'li 'yru ki, nyibli -mv', -v ni hi, -v pi le, -ε mo, v mo -Yusu a nyibli □niɔ, 'v □tui 'mv □hɩen -we,

27 'ni yɩ □hɩen 'ye -we, 'ki 'li -kvan a nunuo

'kwli. E ko ti -bi, 'nu 'ye nu ko 'hru, 'ku □bu nme, ε ko ti -bi, 'nu 'ye nu 'ye diide ko 'nunanie 'hven-, ε ko ti -bi, 'nu 'ye nu 'ye mɔmlahawu, ε ko ti -bi, 'nu 'ye nu 'ye 'hɔleɔɔde, ce 'e ni 'mu.

28 □Hɔven a 'yiye a gblegble -bi nu 'u, kee, 'n 'yi 'l□i 'l□i -we, □bu na 'ku 'a -ti -mɔ le. De nu -do nu 'u; ε nɔ- mɔ, 'n nɛɛ □wli le, 'cɔe a pepe a -ti. 'A -ne -nyrɔwɔ, 'kla 'ye 'mu -wliye, 'cɔe a gblegble a 'mu, 'a -ti.

29 'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'yi 'kl□-kɔ, 'ku 'u Nyɔsua a 'hru wlon, ε 'yee 'mu 'kla -wliye. Nyiblo 'bu 'wla Nyɔsua a -ti, ε yi -hren 'na □wli le diaki.

30 'Bu mɔ, 'nu ko □bu pu 'na dɔnɔ a -pli, -ε -bi -tebli -mu', -ε -tɔe □ne nyibli, -ε mɔ, 'n 'yi 'kl□-kɔ, nɔ- kɔ -pli 'n di pu.

31 Nyɔsua, -ε mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'Baɪ, ε yi□e ni, -ε mɔ, 'n hle -ti a -tee. E nɔ- nyibli bleɛ yi, bu pu 'nyre le 'a -ne ti.

32 Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n ni la 'l□i Damasɔdɔ 'kwli, 'blɔgba a pepe a 'mu, 'a nyiblo gbagbu, -ε ko 'nyre mɔ la Aletasi, nɔ- □tu la 'u -gulɔnuma □du bu. -Gulɔnuma a 'mu, ε nɔ- -ha la nyibli, 'ku bu □tu la 'dɔ a paale a pepe 'yie, -ε di□e nu, u 'mu la 'mu kɔ. 'Dɔ a 'mu, u nu la □gbi, 'u -ha la□a yi.

33 Kee, 'ku Nyɔsua a nyibli pu la 'l□i 'mu -tugbo gbagbu 'kwli, 'u mua la□a 'pata -mɔ bu, 'u naa la 'l□i 'mu □hvan.yigbee □du 'yri, 'u □tiɔ la 'l□i 'mu, 'dɔ a □gbi 'niki, 'nu □ta la □nu -ji'.

12

Pɔlv yi□e ni, -ε mɔ, -Yusu 'Klɔv kɔ 'kl□

¹ 'N 'tɛ di 'na dɔnɔv a -pli pɔ. 'N yiɔe ni, -ɛ mɔ, de a 'mɔ, ɛ 'ni -hɛɛɔ nyiblo ɔdɔ. ɔHan-tɪ ɔhɔn, 'ɛ ni 'mɔ lɛ, kɛɛ, -teblɪ -bɔ, Nyɪsɔv tɔɔ 'mɔ, 'kɪ 'lɪ yanɪe 'kwli, nɔ- kɔ -tɪ 'n mi hla mɔ.

² 'N yi nyiblo ɔdɔ, -ɛ kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɔɛn-, 'ɔ -mɔɛ. Nyiblo a 'mɔ, 'mɔ ɔnɔ; Nyɪsɔv 'ɛ gba la 'lɪ 'mɔ ta a yakɔ 'kwli, -tɛ Nyɪsɔv ni 'lɪ, 'a 'yɪ ni (14) -pɔ ɔtu 'ɔ -hɛn a 'yɪv, nɔ- -a ni kɪ, 'tɪ- 'ni ɔhɪan -mɔ, 'ni -di. ɔBɪ 'na ɔgbɛtɔ mu 'lɪ, ɔbɪ 'na -hihiu mu 'lɪ? 'N 'yɪ 'a ɔdedede -yi. Nyɪsɔv ni -do, nɔ- yiɔe.

³ 'N nɪnɛɔ kɪ de, -ɛ mɔ, 'n yiɔe ni, -ɛ mɔ, Nyɪsɔv nuɔo ni, 'ni mu 'lɪ 'a ɔhaan'dɔ 'kwli. -Baklɛ, 'na ɔgbɛtɔ mu 'lɪ, -hɔv' -baklɛ, 'na -hihiu, nɔ- mu 'lɪ. 'N 'yɪ 'a ɔdedede -yi. Nyɪsɔv ni -do, nɔ- yiɔe.

⁴ -Tɪ -mɔ', 'n 'wɪn la 'lɪ, -tonyiblo 'yɪ 'lɪ 'a -mɔlɛnɪna 'lɪ -wɛ, ɛ ɔɪa ni -wɛ, 'kɪ -tonyiblo bɔ -hihiuɔa klɛ.

⁵ 'N -wɛ 'lɪ ɔbɔ pɔ wɛn de a 'mɔ, -ɛ nu la 'mɔ, 'a -pli ni, kɛɛ, 'ni -nuɔo lɪɪ ni. Kɛɛ, -teblɪ a pɛpɛ -bɪ -mɔ', -ɛ kɔɛ 'ɔ 'mɔ kɪ bɔ, -ɛ mɔ -teblɪ -mɔ', -ɛ tɔɛ ɔnɛ nyibli, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'kɪ -kɔ, nɔ- kɔ -pli 'n di pɔ.

⁶ -Tɛblɪ -bɪ ni 'ɔ. 'Bɔ mɔ, 'ni -hɔɛ wɛnɔɛ, 'kɪ ɔbɔ pɔ wɛn 'a -pli, 'n 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɔ 'pɔpɛ wɛn 'lɪ lɛ, -wɛn nyiblo -mɔ', -ɛ kɔ 'lu -hɔn 'ɔ 'hɪu wɔn. De -mɔ', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ, nɔ- kɔ -pli 'n di wɛn pɔ. Kɛɛ, 'ni -hɔaɔa lɪ ɔbɔ pɔ 'na dɔnɔv a -pli, -ɛ nuɔo, 'ni -hɔaɔa lɪ nyibli bɔ ɔtuu 'ɔ 'mɔ 'ɔ, 'kɪ 'ɔ -teblɪ -mɔ', -ɛ kɔ -pli 'n pɪ a -ta'. Kɛɛ, de 'n -hɔɛ, ɛ nɔ- mɔ, bɔ ɔtuu 'ɔ 'mɔ 'ɔ, -tɛ ɔ yɪ 'na nunu-teblɪ 'ye a -tɪ, kɔ, ɔ yɪ 'na wɔn bɔ a win

'wɪn, -ε mɔ -tɪ a -tɛɛ.

⁷ Yɪnɔ-tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, Nyɪsʊa tɔɔ 'mʊ a -tɪ, 'n -wɛ 'lɪ ɔ̃bʊ 'yaa wɛn 'lɪ 'na dɪɔnʊ nɪ dɪakɪ. Kɛɛ, ε kɔ dɛ, Nyɪsʊa nuu 'ʊ 'mʊ 'yɪɛ, -ε 'yɛɛ 'mʊ 'kla -wliye dɪakɪ, -ε dɪɔ̃ɛ nu, 'nɪ ɔ̃hʌ 'lɪ 'na dɪɔnʊ 'lɪ 'yaa -nɪ. ɔ̃Hɪwɛn a 'yɪye a 'mʊ, ε 'wɪ- Satan a -kʊannunyo yɪ, -ε yɪ 'mʊ bi.

⁸ 'N nu Nyɪsʊa a daawɪ nɪ ta, 'kɪ bʊ hlɔɔ 'mʊ ɔ̃hɪwɛn a 'yɪye a 'mʊ -mɔ lɛ,

⁹ kɛɛ, ε ɔ̃tu 'mʊ ɔ̃wɔn, ε wɛn: «'N nʊɛ -mʊ nɪ dɪakɪ. 'Na nʊɛɛ a 'mʊ, bʊ nu -mʊ -tɛɛ. 'Na nʊɛɛ a 'mʊ, bʊ -hɛɛ -mʊ, 'kɪ -bʊ kɔ ɔ̃wɪɔ a 'lɪla, 'kɪ 'ʊ ɔ̃hɪwɛn a 'yɪye a 'mʊ, 'a -ta', -ε nuɔ̃ɔ, -tɛ -tonyiblo 'yɛ nɪ kɔɔ 'ʊ 'kɪ, 'kɪ 'na 'kɪ nɪi 'ʊ -kʊan, 'kɪ 'lɪ nyiblo a 'mʊ 'lɪ, -ε dɪɔ̃ɛ nu, ε 'mʊ 'kɪ kɪ nɪ dɪakɪ.» -Tɛ ε nɪ 'mʊ lɛ, -ε -bɪ 'na plɔ ble nɪ. Dɛ -mʊ', -ε tʊɛ ɔ̃nɛ nyibli, -ε mɔ, 'n 'yɪ 'kɪ -kɔ, ε nɔ- kɔ -pli 'n pɪ, -ε dɪɔ̃ɛ nu, -Yusu 'Kɪsʊ a 'kɪ, ε 'mʊ -kʊan nu -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'mʊ 'lɪ.

¹⁰ -Tɛ ε yɪ 'mʊ kɪ -dii -nɪ, 'bʊ mɔ, 'nɪ 'yɪ 'kɪ -kɔ, ε nɔ- yɪ 'na plɔ -blee -nɪ. 'Ye ɔ̃bʊ ʊ yɪ 'mʊ 'yɪɪ lɛ nɪ -hɛ, kɔ, ʊ yɪ 'mʊ tɪ 'yakɪ yɪ nɪ gbɛ, kɔ, 'kla-wliye'yɪya a gblegble -bɪ ε yɪ 'mʊ nɪ yɛ, 'ye ɔ̃bʊ -tɛblɪ a pɛpɛ, -ε yɪ 'ʊ nyɪɛ, 'kɪ 'ʊ 'mʊ -mɔ, ε -hi 'mʊ wɪɔn, 'n yɪ 'kɪɔ̃ɪ nɪ, -ε mɔ, 'n yɪ 'yɛ ɔ̃hɪwɛn, -tɛ 'n nʊɛ -Yusu 'Kɪsʊ a -tɪ. Ε nɔ- nuɔ̃ɔ, 'nɪ kɔ plɔ a bleɛɛ, -ε nuɔ̃ɔ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪɪ 'n 'yɛ nɪ kɔɔ 'ʊ 'kɪ, 'kɪ -Yusu 'Kɪsʊ yɪ 'ʊ 'mʊ 'a 'kɪ -nyii -nɪ.

Pɔlv nɛɛ ɔ̃wɪ lɛ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a nyibli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Koletidɔ 'kwɪ a -ta'

¹¹ Ε mɔ ɔ̃han-tɪ, 'nɪ pʊ 'na dɪɔnʊ a -pli, -wɛn nyiblo -kɔ 'lu -hɔn 'ʊ 'hru wɪɔn. Kɛɛ, 'a mʊ nɪ 'ʊ 'mʊ ke', 'nɪ nu dɛ a 'mʊ. 'N pʊ 'na dɪɔnʊ a -pli, -ε

nu□o, 'a mu -bu, -u di wen 'na -pli pu, a 'nu -pu□u
'na -pli. 'A mu -ko -bu pu wen 'na -pli. □Han-ti,
'nu 'yi □dedede -yi, kee, 'aan -Yusu a -monanyo*
yrayru -mu', a dee nyibli gbagbi, u 'yi 'u 'mu 'u
-hi.

12 A ko ba yi de a 'mu, -e nu□o, ti -mu' -ko 'yri
'n ni la 'li 'a mu -mo, 'ki 'li □wlu a 'lila 'kwli, 'n
nii la 'li -kuan, Nyisva 'e nee la 'li 'mu, 'e ni la
□wilekkee-tebli -huchui. □Wilekkee-tebli a 'mu,
no- tve ne 'a mo□o, -e mo, 'mo seyi a -Yusu a
-monanyo □nuo.

13 □Haan-tebli -mu', 'n nuu 'li -Yusu a nyibli -bi
-mo, 'n nuu 'li□u 'a mo□o -mo ni -we. 'N 'yi nyibli
le 'jra. De ni -do ni 'u, e no- 'n 'yi la -nu, 'ki 'li 'a
mu -mo. 'N 'yi la□a -hua, 'ki ba 'pee la 'mu. A ko
'u □won, ynyrede a 'mu a -ti.

14 'N 'tue di 'li 'a mu -mo ni. 'Bu mo, 'ni di 'li,
-e -bi e mo 'wi ni ta a 'wo, 'n ye 'li 'a mu -mo.
De -bu, 'n di 'li ya, 'ni -wen□e li□u ki ni de, 'ki
ba 'pee 'mu, -kotu 'a mu -tonyibli, 'a mu 'n -hue,
'e 'yi 'wli 'pa-, 'ni -hua□a li□u. □Bu pu□u 'yonu ko
'waa 'bai ko 'waa 'dii 'huen- a de yi. E 'yi 'yonu
'pa-, u 'ni -kikle□e li 'waa 'bai ko 'waa 'dii 'huen-
le, kee, 'bai ko 'dii 'huen-, u nu- yi 'waa 'yonu le
-kikle -ni.

15 'Ye □bu -tebli a pepe -bu, 'n -ko, e ko 'na
-hunhlon 'huen-, □bu -ha□a, 'ki 'u 'aan -hee e a
-ta', 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon, de a 'mu, e 'ni
'yaa□a 'mu 'kla -wliye. E nie 'mu do du. □Bi -te
'n nve ne 'a mu diakti, e no- nu□o, 'ki a 'yi 'mu
-nve -ni de?

16 A yi□e ni, -e mo, 'n 'yi la 'a mo□o -hua, 'ki ba
'pee la 'mu. Kee, nyibli -bi ni 'li 'a mu 'nyi, u 'mu

Ɔe pu, -e mo: «Polo mo ɔyrekonyo ɔniɔ. E kee ne -a mu ni, e 'mu -aan 'wli gba.»

17 -Bi 'n nu 'aan kaale 'li? ɔBi nyibli -bu, 'n lee la 'li 'a mu -mo, u nu- 'n naa 'li, 'ni kaa la 'a mu? 'Uɔn-, e 'yi 'mu Ɔe -ni.

18 'N lee la nyiblo -bu, -e mo Titu ni, 'ki bu mu la 'li 'a mu -mo. Nyiblo -bi -mu', a -yi, no- koɔɔ 'hɔen- 'n le la 'li 'a mu -mo. ɔBi Titu a 'mu, e no- kaa ne 'a mu, -e -ha 'a mu -tebli ɔjre? 'Uɔn-. 'Aan 'mumu, a yiɔe ni, -e mo, e 'yi -ti a -tee 'pa-, -e nuɔo, Titu ko 'mu 'hɔen-, de ni -do, no- -a ni. -A ko 'lule-hihie ni -do.

19 De -bu, -a 'cru 'ne- -aan 'cɔen -bu 'kwli, 'aan ɔwli 'ni 'yee 'liɔi, -e mo, -a yi 'a mu -mo 'ni 'cru -ni, -wen nyibli -mu', u yi -ti -yee -ni, 'ti- u -hɔɔɔɔɔ Ɔe kle. Ki mo Nyɔɔa ye', -a yi mo -hlee -ni, ɔwi yi, -te -Yusu 'Kɔɔɔ ni 'a -hɔɔɔɔ. 'Diayɔɔ -na, -a yi 'a mu -ti a pɔpɔ -bu 'ni -lee -ni, -e nuɔo, -a -hɔɔɔɔ ni, -ba -heɔ ne 'a mu, -e diɔe nu, a 'mu 'kli ki ni diaki, 'ki 'u Nyɔɔa a 'hru wɔn.

20 'N yi pie huannu, -e nuɔo, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, -bakɔ, 'aan ninabɔ 'yi 'liɔi 'li -we, bu blee 'na pɔ. 'Bu mo, 'bu ni 'mu Ɔe, 'aan 'mumu, a 'yi 'liɔi 'li -we, ba ko pɔ a bleɔɔ, 'bu mo, 'ba 'ye 'mu. 'N yi pie huannu, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ba di hle 'pɔ, ba di ca -mo ɔtutu -ni, ba di yɔu' Ɔe bi, ba di ɔgla, ba di -ti -huɔn yɔe -hɔɔɔ -ni, ba di -u -bi a 'nyɔe di, ba di 'li 'aan diɔɔɔ 'li 'yaa -ni, ba di -tebli -mu' nu, -e 'yi 'u yi 'sii -ni.

21 'N yi pie huannu -we, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, Nyɔɔa bu nuɔo, ɔbu ni nyai Ɔe, 'aan -ti. E mo 'na huannu, ɔbu di 'li 'a mu -ti'wlanyu

-huchui 'nyl bu -yee -ni, -u 'ye ni -hua -bu hie 'u
'waa de 'kuku bu. -Bakle, 'waa 'klo 'tie nyre yi,
'u ni -wlawli ko 'lawlu 'huen-, 'u ni yinyre-tebli
-huchui -bi. 'Bu ni 'mu le, 'n di 'ni we, 'waa -ti.

13

Le'boowin

¹ 'Bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, -e -bi e mo 'ki 'wi
ni ta a 'wo. 'A -ti, 'ni di 'li, nyibli -mu', -u nu de
-huan, 'n di puu □nu -bati le. -Te Nyisuaerien
ni a hihla, ke- 'n di -bati a 'mu 'a puupu nu.
Nyisuaerien a 'mu, e wen 'ni: «'Bu mo, nyiblo
'bu yee ne 'a 'bihian -ti, e di□e 'ni -hua, bu ko
-hehupu ni 'huen, ta, -u ko□o 'huen-, -u -hle -titu
ni -do. 'Bu 'yi□i 'pa-, u 'yi 'li -bati a 'mu, 'a puupu
-we.»

² -Te 'n ya la 'li 'na 'wi ni 'huen a 'wo, 'ki 'li 'a
mu -mo, 'n -gbee la nyibli a pepe ni, e ko, 'n -gbee
la nyibli -mu' ni -we, -u nu la de 'kuku. -Te ti ne
-bu, 'n 'yee 'li ni di, kee, 'n yi 'a mu 'ni -gbee -ni
de, -e mo, 'ni di 'li, nyibli a pepe -mu', -u nu de
'kuku, 'n ko □bu puu □nu -bati le.

³ A -hue□e ni, ba yi□e, 'bu mo, -Yusu 'Klisu 'bu
yi 'li 'mu ni -nee -ni, 'bu yi ni hle. 'Bu mo, 'ni di
'li, a di de a 'mu 'ni 'ye. -Yusu 'Klisu a 'mumu, 'bu
yi -kuan ni ni, 'ki 'li 'a mu 'nyl, 'a 'kl' 'ni -we□e
'li, 'e tve ne 'a mu 'a 'kl' a kinu.

⁴ Ti -mu' -ko 'yri u koo la 'u□u tugbe 'yie, □ni 'ye
-wen, e 'yi la 'kl' -ko. Kee, e -hon 'li 'kukonyibli
'nyl ni, 'e 'hri 'klo. -Te ti ne -bu, 'ki 'li Nyisua a
'kl' 'kwli, 'ki e ni 'li 'klo. -A mu -bu, -a ko -Yusu
'huen-, -a -mue ni. 'A -ti, 'ki 'li 'kibia -bi ki, -a
'yi 'kl' -ko. Kee, 'ki 'li 'kibia -bi ki, e ko -a mu

'hven-, -a ni 'klo. 'A -ti, 'bu mo, □ba di 'li 'a mu -mo, Nyisva a 'kli, no- -a di -kvan 'yri -nuu -ni.

⁵ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ba 'jijra 'aan dionu a □wlv -tεε, -ε di□e nu, a 'mu□v 'ye, 'bu mo, 'ba kuo -Yusu 'Klisu □wlv yi. 'N pu□v □han-ti, -ε mo, a yi□e ni, -ε mo, 'ki -Yusu 'Klisu ni 'li 'aan □wlv ki. 'N pu□v □han-ti, a 'ni -hre□e li nyibli -mu' wlon ε, -v pu ε, -v kuo -Yusu □wlv yi, -tagbita hi □nio, v 'yi□i □wlv yi -kuo -ni.

⁶ Kee, 'n pu□v □han-ti, -ε mo, a di□e 'ni 'ye, -ε mo, -a mu -mo -bi, -a -we 'li -ba too ne 'a mo□o ni, -ε mo, -a mo seyi a -Yusu a -monanyu* □nio.

⁷ Kee, -a 'ni -hva□a li□i, -ba too ne 'a mo□o, -ε mo, -a mo -Yusu a -monanyu □nio. -A de Nyisva ni, 'ki 'v 'a mu -mo, -ε di□e nu, a 'ni □ha 'ki de -hvan □dv nu. Mo, □ba 'yi 'hru 'ye, 'ki -ba too ne 'a mo□o, -ε mo, -a mo -Yusu a -monanyu □nio, de -a -hve, ε no- mo, ba nu □haande.

⁸ □Ba yi win a pupvu ε ni ni, ε 'wi yi, -a 'yi 'li□i 'li -we, 'ki 'li -aan -kvan 'kwli, -ba -won -ti a -tεε yi. De ni -do -a -we 'li -ba nu, ε no- mo -ba nu de -mu', -ε 'sii 'v yi.

⁹ 'Bu mo, 'ba ni 'kli ki, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon, 'ye □bu -a mu -mo -bi, -a 'yi 'kli ki -ni, -a ni dodb. 'A -ti, -a de Nyisva ni, -ε di□e nu, ε 'mu 'a mu -heε -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v 'a 'hru wlon.

¹⁰ ε ni ke', 'ni yi 'a mu -mo 'cru -ni, -ε di□e nu, a 'mu 'v de 'kuku a nunuo bu hie, -ε di□e nu, 'bu mo, 'ni nyre 'li 'a mu -mo, 'ni □ha 'a mu -mo 'ple. 'ε mo □han-ti, Nyisva -nyi 'mu 'kli, 'ki □bu -ha 'li 'a mu ε. Kee, ε 'yi 'mu 'kli -nyi, 'ki □bu -we 'a mu bu. Kee, ε -nyi 'mu 'kli, -ε di□e nu, 'mu 'a mu -heε -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon.

11 'Na 'diayɪnɔ -na, 'n gba 'a mu wlu. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, ba muu ye', 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru wɔn. Ba -nyinyi 'kɪ. Ba kɔ win a lɛ'wɪnwɪnlɛ, kɔ, ba kɔ kɪbɔwɛɛnlɛ. 'Bɔ mɔ, 'ba yɪɔ lɛ nɪ nɪ, Nyɪsɔa, -ε nɔɛ nɛ -a mu, kɔ, -ε yɪ -a mu kɪbɔwɛɛnlɛ -nyi, ε di 'ɔ 'a mu -mɔ 'nɪ nɪ.

12 Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, -wɛn 'diayɪnɔ. Nyɪsɔa a nyibli a pɛpɛ -bɔ, -ɔ nɪ 'nɛ-, ɔ 'bɛti 'a mu -tɛɛ.

13 'N dɛ Nyɪsɔa, 'kɪ 'ɔ 'aan pɛpɛ a -ta', 'kɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bɔ 'cibi 'ɔ, bɔ nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, kɔ, Nyɪsɔa bɔ -nyi 'a mu 'a nɔɛɛ, kɔ, Nyɪsɔa a -Hihɪu* bɔ nuɔ, ba -mɔɛ.

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyɔɔa a ɔhaantɔ New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files
dated 8 May 2025

12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792